Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.
Родная газета на роднай мове
ЗВЯЗДА
3 МАЯ 2023 г.
СЕРАДА
№ 83 (29963)

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ

ВЯСКОВЫЯ ДЗЕЦІ СТВАРАЮЦЬ «ЧАМАДАН ПАМЯЦІ» МС

ЯКІЯ ПРЫШЧЭПКІ З'ЯВЯЦЦА Ў БЕЛАРУСІ? 6

ЦЫТАТА ДНЯ

Алег РАМАНАЎ, старшыня Беларускай партыі «Белая Русь»:

«Мне здаецца, што інтарэс да партыі высокі. Працуючы ў рэгіёнах, я ўвесь час чую адно і тое ж пытанне: як можна ўступіць у партыю? Гэтае пытанне задаюць і грамадзяне, і кіраўнікі, якія адказваюць за працоўныя калектывы і тым самым выказваюць волю людзей, якія працуюць у тых ці іншых арганізацыях. І я думаю, што пасля таго, як партыя будзе зарэгістравана, мы прыступім да павелічэння нашых шэрагаў з тым, каб кожны, хто жадае быць членам партыі, хто падзяляе яе статут і праграму, мог у яе ўступіць»

І сяўба, і касьба

Фота БелТА.

Пакуль калегі па гаспадарцы ў СВК імя Дзеньшчыкова, што ў Гродзенскім раёне, занятыя сяўбой кукурузы, механізатар Алег Бандарэвіч збірае ўраджай. Ён працуе на нарыхтоўцы зялёных кармоў на полі з ужо скошанай азімай свірэпіцай. Сакавітага пачастунку для рагуль з першамайскім укосам плануюць сабраць каля 2 тысяч тон.

КОРАТКА

- **«Белпошта» датэрмінова выплаціць пенсіі і дапамогі за 9 мая.**
- На сайтах ВНУ з'явілася інфармацыя аб мэтавых месцах і заказчыках кадраў.
- **Натарыусы Беларусі 5 мая пракансультуюць бясплатна.**
- Мінюст зарэгістраваў Беларускую партыю «Белая Русь».
- **Гандлёвую пляцоўку для рэалізацыі прадукцыі лясгасаў адкрылі ў Пінску.**
- Энтамолагі прагназуюць масавы вылет мошак у Брэсце і наваколлях.
- **Мельнікаў — найлепшы гулец, Глебка — аўтар самага прыгожага гола 6-га тура чэмпіянату Беларусі.**
- Мінпрыроды актывізуе работу ў сферы навядзення парадку на зямлі і добраўпарадкаванні тэрыторый.

ПРАЦАВАЦЬ І АДПАЧЫВАЦЬ — З РОЗУМАМ

Як не дапусціць пажару?

Цёплае надвор'е — заўсёды трывожны перыяд для супрацоўнікаў Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. З наступленнем першых сонечных дзён за суткі ратавальнікам паступае ў сярэднім каля 20 паведамленняў аб узгараннях сухой расліннасці. Адны смажаць шашлыкі, распальваючы вогнішча пры дапамозе гаручых або лёгкаўзгаральных вадкасцяў, што катэгарычна забараняецца. Іншыя наводзяць парадак на прыдамавой тэрыторыі, не выконваючы пры гэтым элементарных правілаў бяспекі.

СТАР. 4

Фота прэс-службы Мінскага абласнога ўпраўлення МНС.

Адпачынак-2023

МАРШРУТ НА ЛЮБЫ ГУСТ

Куды планаваць паездкі?

Вясенне-летні турыстычны сезон стартаваў у красавіку і працягнецца да сярэдзіны кастрычніка. Якім ён будзе ў Беларусі? Ці чакаецца наплыў гасцей і куды змогуць адправіцца беларусы? Аб трэндах турыстычнай галіны расказалі спецыялісты.

КОЛЬКАСЦЬ ТУРЫСТЫЧНЫХ АБ'ЕКТАЎ РАСЦЕ, АЛЕ ІХ УСЁ РОЎНА НЕ ХАПАЕ

Можна канстатаваць, што сёлета, як і летась, многія беларусы сутыкнуцца з праблемай адсутнасці месцаў пры жаданні выехаць на вялікія выхадныя і не надта нізкімі цэнамі на турыстычныя паслугі, бо попыт на іх расце як унутры краіны, так і ў гасцей з Расіі. Як адзначыў **намеснік міністра спорту і турызму Алег АНДРЭЙЧЫК**, статыстыка па браніраванні санаторна-курортных устаноў і сродкаў размяшчэння нават у параўнанні з мінулым годам паказвае станоўчую дынаміку. Многія з аб'ектаў турызму на летнія месяцы фактычна распрададзеныя.

СТАР. 4

ISSN 1990 — 763X
23083

ЗВЯЗДА Да чытача з любоўю!
Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе
Мы абяцаем нясумнае лета з любімай газетай
ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

З першых вуснаў

«Абстаноўка нас прымушае рэагаваць на сітуацыю, якая складваецца»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка правёў нараду, прысвечаную актуальным пытанням забеспячэння бяспекі і правапарадку і мерам па абароне Дзяржаўнай граніцы. Удзельнікамі нарады стала кіраўніцтва сілавога блоку.

«Абстаноўка вакол Беларусі складаная. Каля нашых межаў нарошчваецца ваенны патэнцыял НАТА, адбываюцца правакацыі на граніцы. Адкласці гэтую нараду мы не маглі. Абстаноўка нас прымушае рэагаваць на сітуацыю, якая складваецца. Таму было даручана ўраду і сілавому блоку падрыхтаваць сур'ёзныя мерапрыемствы на граніцы з мэтай недапушчэння на тэрыторыю Беларусі рознага роду дыверсантаў. Апошнім часам такія выпадкі пачасціліся. Таму я хацеў бы пачуць вычарпальныя прапановы па супрацьдзеянні», — адзначыў кіраўнік дзяржавы, адкрываючы нараду.

Па словах старшыні Камітэта Дзяржаўнай Бяспекі Івана Тэртэля, на падставе звестак, якія паступаюць ад разведкі і іншых падраздзяленняў, прагназуецца значнае абвастрэнне аператыўнай абстаноўкі, якая складваецца вакол нашай краіны.

Сярод асноўных дакладчыкаў таксама выступілі міністр унутраных спраў і старшыня Дзяржаўнага пагранічнага камітэта. Нарада мела закрыты характар, таму ўсе даклады таксама прайшлі ў закрытым рэжыме.

Валерыя СЦЯЦКО.

Фота БелТА.

❍ **У тэму**

«СТАНОВІШЧА ПРАГНАЗАВАЛЬНАЕ І КАНТРАЛЯВАЛЬНАЕ»

У размове з журналістамі **старшыня Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Анатоль ЛАПО** падкрэсліў, што граніца — жывы арганізм і сітуацыя на ёй пастаянна мяняецца. «Калі зімой участкі дзесьці непраходныя або цяжкапраходныя, то вясной–летам яны агаляюцца. Натуральна, кіраўнік дзяржавы як Галоўнакамандуючы цікавіцца, якія мы меры прымаем», — растлумачыў ён.

На нарадзе кіраўніку дзяржавы далажылі, як складваецца абстаноўка на граніцы і як у сувязі з гэтым фарміруюцца манеўраныя групы, якой тэхнікай аснашчаюцца падраздзяленні. «Мы ў мінулым адну манеўраную групу сфарміравалі ў мазырскім атрадзе (гэта каля 300 чалавек), цяпер абстаноўка такая, што мы вымушаны фарміраваць адну групу на лідскім напрамку, другую — як рэзерв — на брэсцкім напрамку. Будзе восень — можа, яны там не патрэбны будуць, будзем перакідваць на іншы напрамак», — расказаў старшыня Дзяржпагранкамітэта.

«Становішча на граніцы прагназавальнае і кантралявальнае», — запэўніў Анатоль Лапо.

«БЯСПЕКА — НА ПЕРШЫМ МЕСЦЫ»

Старшыня КДБ Іван ТЭРТЭЛЬ падкрэсліў, што Прэзідэнт у гэтай вельмі складанай аператыўнай абстаноўцы трымае руку на ўсіх працэсах, якія адбываюцца. «Усе разумеюць, што сёння бяспека на першым месцы. Мы прагназуем значную эскалацыю абстаноўкі па перыметры нашай краіны. Гэта звязана, па-першае, з баявымі дзеяннямі на паўднёвым напрамку. І па-другое, не спыняюцца спробы дэстабілізаваць сітуацыю ўнутры нашай краіны. Гэта найперш замежныя цэнтры, якія плануюць гэтую дзейнасць пры падтрымцы куратараў, у тым ліку сярод замежных спецслужбаў. Плануецца шэраг сур'ёзных акцый на нашай тэрыторыі. Спонсары не пакідаюць іншага выйсця тым, хто ўжо трапіў у залежнасць, а спонсары — гэта замежныя зацікаўленыя асобы, як фізічныя, так і спецслужбы і іншыя арганізацыі. У гэтых умовах кіраўнік дзяржавы распарадзіўся, каб мы далажылі прапановы па рэагаванні на ўсе гэтыя выклікі», — расказаў ён.

Старшыня КДБ падкрэсліў, што кожны дзень ідзе ціхая работа, каб супрацьстаяць гэтым выклікам і пагрозам. Кіраўнік дзяржавы яе асабіста кантралюе і ведае ўсе нюансы. У найбліжэйшы час будуць паказаны вынікі гэтай работы.

«На жаль, не ўсе грамадзяне ўсведамляюць тую небяспеку, якая складаецца вакол іх, вакол іх сем'яў, таму мы на прыкладзе рэальных матэрыялаў, рэальных затрыманняў, работы контрразведкі, работы падраздзяленняў па абароне канстытуцыйнага ладу, якія прадухіляюць тэракты, пакажам гэтым прыклады, каб нашы людзі разумелі, з чым мы маем справу», — расказаў Іван Тэртэль.

Па ўказанні кіраўніка дзяржавы таксама будзе прыняты шэраг мер, звязаных з узмацненнем жорсткасці контрразведвальнага рэжыму. «Для таго каб працаваць на апярэджанне, на прафілактыку і не дапусціць у канчатковым выніку таго, што адбываецца побач з намі ў розных рэгіёнах», — растлумачыў кіраўнік КДБ.

«Бяспека людзей, нашых грамадзян, сем'яў на першым месцы ў кіраўніка дзяржавы. Мы, адпаведна, дакладваем яму аб выкананні тых даручэнняў, якія дадзены Прэзідэнтам у сувязі з гэтай няпростай сітуацыяй. Але хацеў бы падкрэсліць, што Прэзідэнт руку на пульсе трымае. І нашым грамадзянам, не расслабляючыся, можна быць упэўненымі, што робіцца ўсё, што неабходна», — падкрэсліў Іван Тэртэль.

ПЕРАМОГА НА МОВЕ ТЭАТРАЛЬНАГА МАСТАЦТВА

З 29 красавіка да 16 мая ўпершыню праводзіцца Рэспубліканскі тэатральны фестываль «Перамога». Форум праходзіць у межах мерапрыемстваў, прысвечаных святкаванню Дня Перамогі. Яго мэта — спрыяць знаёмству гледачоў з найлепшымі спектаклямі патрыятычнай тэматыкі, заахвочваць творчых работнікаў, якія ажыццяўляюць пастаноўкі такога кірунку.

Арганізатарамі маштабнага мерапрыемства выступаюць Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, Мінскі абласны выканаўчы камітэт, Мінскі гарадскі выканаўчы камітэт і Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы. Сцэна апошняга і стала пляцоўкай для правядзення фестывалю.

Аднак трэба адзначыць, што паказы спектакляў, якія сёлета прапаноўваюцца гледачам, будуць праходзіць не толькі ў Купалаўскім. Спектаклі мінскіх тэатраў, з ліку фестывальных, аўдыторыя зможа ўбачыць на іх уласных сцэнах. А ў Нацыянальным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы пабачым пастаноўкі гасцей сталіцы. На працягу дзён тэатральнага форуму тут для гледачоў запланаваны паказы найлепшых спектакляў, якія прайшлі адбор рэспубліканскай экспертнай камісіі па тэатральным мастацтве. Сярод заяўленых, напрыклад, «Альпійская балада» Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі, «Трыбунал» Гродзенскага драмтэатра, «Пасланне з мінулага» Палескага драматычнага тэатра і іншыя. Наведванне кожнай пастаноўкі дазволіць аўдыторыі не толькі адкрыць для сябе кранальныя, хоць і часам жудасныя аповеды часоў Вялікай Айчыннай вайны, але і перажыць непаўторныя эмоцыі разам з акцёрскімі калектывамі.

Яшчэ адна важная акалічнасць, што ў праграме вызначаны як час і дата для наведвання пэўнай пастаноўкі, так і наступнае яе абмеркаванне. Па выніках тэатральнага форуму «Перамога» кожны з заяўленых калектываў атрымае дыплом удзельніка.

Алена ДРАПКО.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У ЕС працягваецца рост інфляцыі і падзенне рэальных даходаў

Эканоміка еўразоны амаль не расце, але інфляцыя ў блоку застаецца высокай, што не пакідае Еўрапейскаму цэнтральнаму банку (ЕЦБ) іншага выбару, акрамя як прынесці больш фінансавых пакут хатнім гаспадаркам і прадпрыемствам, каб утаймаваць цэны. Аб гэтым піша Reuters. Людзі ў 20 краінах, у якіх дзейнічае еўра, пакутуюць ад рэзкага росту цэн на паліва і пачынаюць адчуваць наступствы значнага павелічэння кошту запазычанняў ЕЦБ. Аб'ём вытворчасці ў еўразоне павялічыўся ўсяго на 0,1 працэнта за першы квартал, паколькі ўнутранае спажыванне ў многіх краінах стагнавала, з'яўляючыся прыкметай таго, што рост інфляцыі і падзенне рэальных даходаў адбіваюцца на спажыўцах. Нацыянальныя даныя паказалі, што рост цэн застаецца няменна высокім, не пакідаючы ЕЦБ іншага выбару, акрамя як працягваць павышаць працэнтныя стаўкі. Чакаецца, што чарговае адпаведнае рашэнне будзе прынята на пасяджэнні 4 мая. Эканамісты адзначаюць, што павышэнне ставак ЕЦБ і іншымі цэнтральнымі банкамі, верагодна, стрымлівае эканамічны рост і можа нават падштурхнуць еўразону да рэцэсіі. «У другой палове года маштабнае павышэнне працэнтных ставак цэнтральнымі банкамі па ўсім свеце, верагодна, запаволіць рост эканомікі —**«Зв.»**, — адзначыў старшы эканаміст Commerzbank Крыстаф Вайль.

На акцыях пратэсту ў Францыі затрымана звыш 290 чалавек

Падчас першамайскіх акцыяў пратэсту супраць пенсіённай рэформы і беспарадкаў у Францыі быў арыштаваны 291 чалавек. Як паведаміла «Бі-бі-сі», пра гэта заявіў міністр унутраных спраў Францыі Жэральд Дарманен. Таксама міністр праінфармаваў, што як мінімум 108 паліцэйскіх атрымалі раненні падчас сутыкненняў з пратэстоўцамі па ўсёй Францыі. Ён адзначыў, што такая вялікая колькасць параненых сілавікоў сустракаецца вельмі рэдка. Колькасць параненых пратэстоўцаў не ўдакладняецца. Паводле даных Міністэрства ўнутраных спраў Францыі, у першамайскіх пратэстах прынялі ўдзел каля 782 тысяч чалавек, каля 112 тысяч працýйнікаў пенсіённай рэформы выйшлі на вуліцы французскай сталіцы. Прафсаюз CGT заяўляе, што лічба ўдзельнікаў пратэсту ў тры разы вышэйшая. Большасць з акцый былі мірнымі, але радыкальныя групы кідалі бутэлькі з запальнай сумессю і феерверкі, падпальвалі аўтамабілі. Паліцыя прымяніла супраць пратэстоўцаў слёзатачывы газ і вадамёты.

У ЗША адбылося масавае ДТЗ з удзелам 72 аўтамабіляў

У амерыканскім штаце Ілінойс у выніку буйной аўтакатастрофы з удзелам 72 аўтамабіляў як мінімум 6 чалавек загінулі і 37 атрымалі раненні. Аб гэтым паведаміў тэлеканал Fox News. Прычынай масавага ДТЗ называюць пыльную буру, якая была ў рэгіёне. Моцны вецер здзімаў пясок з сельскагаспадарчых палеткаў уздоўж шашы, што прывяло да нулявой бачнасці. Дырэктар службы экстраннай дапамогі акругі Мантгомеры Кевін Шот назваў аварыю «вельмі складанай». «Каб праверыць наяўнасць у людзей траўм, нам прыйшлося абшукваць кожны аўтамабіль, незалежна ад таго, удзельнічаў ён у аварыі ці проста спыніўся», — сказаў ён.

Ахова працы

СКАРАЧАЕЦЦА ВЫТВОРЧЫ ТРАЎМАТЫЗМ

Спецыялісты расказалі, колькі беларусаў пацярпела на вытворчасці

За апошнія 20 гадоў вытворчы траўматызм у Беларусі скараціўся ў тры разы, а смяротны — удвая. У многіх краінах сёння кіруюцца канцэпцыяй нулявога траўматызму, з 2019 года яе ўкараняюць і ў нас. Аднак па-ранейшаму ёсць галіны гаспадаркі, якія з'яўляюцца рызыкоўнымі з пункту гледжання траўматызму. Якія прафесіі ўваходзяць у топ-5 самых небяспечных? Праз каго найчасцей адбываюцца няшчасныя выпадкі на вытворчасці? Колькі складае ўрон ад няшчасных выпадкаў на прадпрыемствах? Пра гэта расказалі спецыялісты.

ЁСЦЬ НЮАНСЫ

Як адзначыў **намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Ігар СТАРАВОЙТАЎ**, калі ўпускаюцца пытанні аховы працы, тое нярэдка заканчваецца трагедыяй. Летась пацярпелым ад няшчасных выпадкаў толькі кампанія «Белдзяржстрах» выплаціла 160 мільёнаў рублёў, і гэта не ўвесь урон. У калектыўных дагаворах прадпрыемстваў таксама прадугледжаны дадатковыя выплаты. У выпадку гібелі работніка — 10 сярэдніх гадавых заробкаў або 120 зарплат. Калі работнік застаўся жывы — сярэднямесячны заробак за кожны працэнт страты працаздольнасці.

Летась у краіне захавалася тэндэнцыя скарачэння вытворчага траўматызму. Колькасць пацярпелых падчас работы за год знізілася на 5 % (з 1886 чалавек у 2021 годзе да 1781 у 2022-м). Каэфіцыент частаты вытворчага траўматызму (колькасць траўміраваных на рабоце на 100 тысяч працуючых) летась знізіўся з 49 да 47,4 %. А вось колькасць загінулых на вытворчасці засталася ранейшай — 132 чалавекі. Пры гэтым пацярпелых у стане алкагольнага ап'янення летась упершыню за апошнія гады пабольшала.

— Рост агульнага траўматызму ў нецвярозым стане склаў 28 %. Калі ў 2021 годзе такіх работнікаў было 63, то ў 2022 — 81. Акрамя таго, павялічылася і колькасць загінулых работнікаў у стане алкагольнага ап'янення з 15 чалавек у 2021 годзе да 22 чалавек у 2022-м, — прывёў лічбы намеснік міністра. — Мы бачым праблематыку і будзем узмацняць работу. Сумесна з прафсаюзамі, інспекцыяй па ахове працы будзем праводзіць над маніторынгам тых арганізацый, дзе летась адбыліся выпадкі гібелі работнікаў у стане алкагольнага ап'янення. Абавязкова наведаем іх, паглядзім, як у іх пабудавана работа, асаблівы ўпор зробім на арганізацыю перадзменных медыцынскіх аглядаў і пытанні захавання працоўнай дысцыпліны.

Паводле даных Белстата, летась 18,7 тысячы работнікаў з'явілася на рабоце ў стане алкагольнага ап'янення. Амаль 17 % з загінулых работнікаў было нецвярозымі, праўда, перад прыняццем Дырэктывы № 1 (у 2004-м годзе) іх было 40 %. Негатыўную тэндэнцыю павелічэння загінулых і пацярпелых работнікаў у стане алкагольнага ап'янення спецыялісты тлумачаць адменай адміністрацыйнай адказнасці за з'яўленне на рабоце ў нецвярозым выглядзе.

— Мы разлічвалі, што наймальнікі сваімі мерамі кампенсуюць адмену адміністрацыйнай адказнасці, аднак відавочна, не ўсім тое ўдалося, — адзначыў намеснік міністра.

Самымі небяспечнымі галінамі эканамічнай дзейнасці з пункту гледжання траўматызму Ігар Старавойтаў назваў прамысловасць, будаўніцтва і сельскую гаспадарку — на іх прыпадае больш за 60 % няшчасных выпадкаў. Акрамя таго, неспрыяльная сітуацыя па траўматызме ў лесанарыхтоўчай прамысловасці і энергетыцы. Намеснік міністра падкрэсліў, што ў кожнай з названых галін праводзіцца Год бяспечнай працы. Летась ён прайшоў у лясной гаспадарцы і дрэваапрацоўцы.

— Упор рабіўся на максімальнае выключэнне ручной працы ў лесанарыхтоўках. Бо вопыт сведчыць: чым больш механізаваная нарыхтоўка лесу, тым менш траўмаў. Больш як 60 % такіх работ у нас выконваецца механізаваным спосабам. За год бяспечнай працы ў галіне адбылося змяншэнне агульнага траўматызму на 23 %, са смяротным зыходам — больш чым на 60 %, — расказаў Ігар Старавойтаў.

Сёлета Год бяспечнай працы праходзіць у прамысловасці. Акцэнт робіцца на ўкараненні сістэм кіравання ахоўвай працы. Акрамя таго, штогод практыкуецца правядзенне тыдняў нулявога траўматызму. Ва ўсіх раёнах краіны яны праходзяць двойчы на год. І гэта дае свой плён: летась у сямі раёнах траўматызм аказаўся «на нулі», у 2021-м такіх раёнаў было ўсяго тры.

ХТО НАЙЧАСЦЕЙ ТРАЎМІРУЕЦЦА?

Як адзначыў **дырэктар Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Аляксандр СЁМІЧ**, жанчыны на вытворчасці нашмат больш асцярожныя за мужчын. Сярод загінулых летась 92 % — прадстаўнікі моцнага полу. Таксама летась падчас работы пацярпела сямёра непаўналетніх, двое з іх загінула.

— Перад пачаткам летняга працоўнага семестра сумесна з прафсаюзамі праводзім маніторынг усіх арганізацый, якія прымуць студэнцкія атрады, асабліва калі там будуць людзі, маладзейшыя за 18 гадоў. Наша задача — забяспечыць ім бяспечныя ўмовы працы, — падкрэсліў кіраўнік дэпартамента.

У выніку траўміравання на вытворчасці 89 чалавек летась былі прызнаны інвалідамі, яшчэ 250 страцілі працаздольнасць без устанаўлення групы інваліднасці. Гэтым людзям дзяржава будзе штомесячна рабіць выплаты, кампенсуючы страту здароўя.

Як адзначыў Аляксандр Сёміч, высокі ўзровень траўматызму ў сельскай гаспадарцы, будаўніцтве і прамысловасці звязаны з вялікай колькасцю крыніц павышанай небяспекі — абсталявання і механізмаў, а таксама з высокай доляй ручной працы.

— Калі агульны каэфіцыент траўматызму складае 47,4, то ў сельскай гаспадарцы ён — 149,7: у тры разы вышэйшы. Аналагічная сітуацыя ў прамысловасці і будаўніцтве, — звярнуў увагу кіраўнік дэпартамента.

ТОП-5 НЕБЯСПЕЧНЫХ ПРАФЕСІЙ

Аляксандр Сёміч падкрэсліў, што важную ролю адыгрываюць самазахавальныя паводзіны самога работніка. Нярэдка той сам ігнаруе правілы бяспекі. Кожны трэці пацярпелы — ва ўзросце 51–60 гадоў, гэта значыць, работнік з вялікім вопытам. Пры гэтым больш за 42 % загінулых мела стаж работы менш за год. Тут як віна наймальніка, так і недахопы сярэдняй спецыяльнай адукацыі. У сувязі з апошнім з работнікамі на працягу першага года іх работы выраншана праводзіць інструктажы па тэхніцы бяспекі праз больш кароткія прамежкі часу — раз на квартал.

У топ-5 самых небяспечных прафесій уваходзяць кіроўца аўтамабіля (прычым найчасцей нешчаслівыя выпадкі здараюцца не падчас руху, а падчас абслугоўвання і рамонту машыны), слесар, жывёлавод, падсобны рабочы, трактарыст. Смяротныя траўміраванні адбываюцца падчас падзенняў з вышыні і ў неабгароджаныя калодзежы і траншэі.

— Пры гэтым 20 чалавек летась траўміраваліся пры перасоўванні па роўнай паверхні — гэта значыць, па ўласнай неасцярожнасці, — звярнуў увагу Аляксандр Сёміч.

ПА ВІНЕ ЎЛАСНАЙ І НАЙМАЛЬНІКА

Ён прывёў аналіз выпадкаў смяротнага траўміравання работнікаў: у большасці з іх — 30 % тое адбылося па віне самога работніка. У 22 % выпадкаў — па віне наймальніка, у 23 % устаноўлена змешаная (і работніка, і наймальніка) адказнасць. У астатніх выпадках няма віны ні работніка, ні наймальніка. Такое здараецца, калі работніка, які не парушыў правілы дарожнага руху, збівае аўтамабіль або ён гіне ад удару маланкі і іншага.

— У 75 % выпадкаў са смяротным канцом прысутнічае чалавечы фактар, што азначае: такія выпадкі могуць быць ліквідаваны, — падкрэсліў Аляксандр Сёміч.

Змяненне заканадаўства і нарматыўных дакументаў — важная частка ўдасканалення сістэмы аховы працы, паколькі адны віды вытворчасці сыходзяць у нябыт і замяняюцца зусім іншымі. Самыя рэзанансныя змены апошняга часу звязаныя з заменай малака на спецыяльную харчовую прадукцыю па жаданні работніка пры кампенсацыі працы ў шкодных умовах.

Яшчэ адной значнай зменай стала скарачэнне пераліку прафесій і работ, дзе нельга працаваць жанчынам. Са 181 «забароннай» пазіцыі засталося 88. Таксама летась быў пашыраны пералік работ, дзе могуць працаваць непаўналетнія ад 14 да 16 гадоў. Дадаліся такія віды дзейнасці, як рамонт кніг, мыццё аўтамабіляў і сервіроўка сталоў.

Паводле слоў **начальніка ўпраўлення аховы і дзяржаўнай экспертызы ўмоў працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Івана КАРЧЭЎСКАГА**, сёлета плануецца ўнесці змяненні, у прыватнасці, у правілы аховы працы на аб'ектах электрасувязі і ў будаўніцтве.

Алена КРАВЕЦ.

Надвор'е

КАПРЫЗНЫ СТАРТ МАЯ

Месцамі дождж з мокрым снегам, а ўначы — замаразкі да мінус 5

Першыя дні апошняга вясновага месяца, на жаль, не пацешаць жыхароў краіны майскім цяплом. Няўстойлівае з тэмпературнымі ваганнямі надвор'е чакаецца і на гэтым тыдні, паведамляюць спецыялісты Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды.

Ужо ў сераду ў нашу краіну занясе атмасферны фронт, за якім пачне паступаць халодная няўстойлівая паветраная маса. Тэмпература паветра ўначы будзе даволі кантраснай: ад плюс 1 градуса па паўночным захадзе да плюс 12 градусаў па паўднёвым усходзе. Удзень чакаецца плюс 10—16 градусаў.

У ноч на чацвер уплыў атмасфернага фронту яшчэ будзе адбівацца на паўднёвым усходзе Гомельскай вобласці, і тут пройдуць невялікія дажджы, на астатняй частцы тэрыторыі з ростам атмасфернага ціску істотных ападкаў не прагназуецца. У дзённыя гадзіны ў няўстойлівай прахалоднай паветранай масе, якая паступае з акваторыі Балтыйскага мора, невялікія кароткачасовыя дажджы будуць адзначацца лакальна па тэрыторыі Беларусі. Уначы на большай частцы тэрыторыі краіны будуць замаразкі ад 0 да мінус 3 градусаў. Месцамі тэмпература паветра складзе плюс 1—6 градусаў. Удзень тэмпература паветра не перавысіць плюс 9—16 градусаў.

У пятніцу на тэрыторыю краіны зрушыцца чарговы франтальны раздзел, след за якім пачне паступаць халоднае паветра з поўначы Еўропы, і ў краіне ўсталюецца халоднае надвор'е. Разам з тым з паніжэннем тэмпературнага фону ў начныя і ранішнія гадзіны пераважна па паўночным усходзе ападкі могуць выпадаць у змешанай фазе ў выглядзе мокрага снегу і дажджу. У асобных раёнах будзе слабы туман. Тэмпература паветра ўначы прагназуецца ў межах ад плюс 1 да плюс 6 градусаў. Месцамі, а па поўначы ў многіх раёнах, чакаюцца замаразкі — 0 — мінус 3 градусаў. Днём паветра прагрэецца да плюс 6—12 градусаў, а ў паўднёва-ўсходніх раёнах — да плюс 14 градусаў.

Згодна з папярэднімі прагнозамі айчынных сіноптыкаў, у суботу і нядзелю надвор'е будзе пераважна без ападкаў. Толькі ў асобных раёнах па паўночным усходзе краіны магчымы невялікія кароткачасовыя ападкі ў выглядзе дажджу і мокрага снегу. Уначы на большай частцы тэрыторыі прагназуюцца замаразкі да мінус 5 градусаў, месцамі — плюс 1—3 градусы. Удзень тэмпература паветра будзе вагацца ад плюс 5 градусаў па паўночным усходзе — да плюс 14 градусаў па паўднёвым захадзе.

Сяргей КУРКАЧ.

Анонс

«МІХАСЁВЫ ПРЫГОДЫ»: ПРАЦЯГ ТРАДЫЦЫІ

У мінулым, 2022-м, годзе на пляцоўцы Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа прайшоў фестываль дзіцячага чытання «Міхасёвы прыгоды». Традыцыя працягнута і сёлета. Другі па ліку фестываль «Міхасёвы прыгоды» адбудзецца 2 чэрвеня 2023 года.

Поруч з музеем арганізатарамі праекта выступаюць Саюз пісьменнікаў Беларусі, Цэнтралізаваная сістэма дзіцячых бібліятэк г. Мінска, Выдавецкі дом «Звязда».

У праграме фестывалю — сустрэча з вядомымі і пачынаючымі дзіцячымі пісьменнікамі, аўтограф-сесіі, прэзентацыі кніг, якія толькі што пабачылі свет у розных дзяржаўных выдавецтвах краіны. Да ўвагі наведвальнікаў музея — юных чытачоў і іх бацькоў, настаўнікаў — будзе прадстаўлена тэатральная пастаноўка. Вядомыя кніжныя графікі Беларусі правядуць майстар-класы па маляванні.

— У насычаный праграме свята, — расказвае **дырэктар Коласаўскага музея Ірына МАЦЯС**, — квэсты, розныя інтэлектуальныя гульні, заснаваныя на веданні класічных твораў беларускай дзіцячай літаратуры. Будуць і мерапрыемствы ў знак 140-годдзя з дня нараджэння Янкі Маўра, аўтара «Палескіх рабінзонаў», блізкага сябра Якуба Коласа. Мы запрашаем да ўдзелу ў фестывалі «Міхасёвы прыгоды» розныя выдавецтвы, дзіцячых пісьменнікаў, мастакоў, якія працуюць з дзіцячай кнігай. І самае галоўнае — запрашаем юных чытачоў. Абяцаем, што будзе цікава!..

Сяргей ШЫЧКО.

ПРАЦАВАЦЬ І АДПАЧЫВАЦЬ — З РОЗУМАМ

ПАЛІЛІ СМЕЦЦЕ — НАШКОДЗІЛІ САБЕ

Сёлета першыя ўзгаранні ў экасістэмах былі зафіксаваны ў лютым. Як паведаміў **афіцыйны прадстаўнік Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Яўген БАРАНОЎСКІ**, з пачатку года на раніцу 2 мая зарэгістравана 978 прыродных пажараў на плошчы 184,9 га. «З іх — 29 лясных пажараў на плошчы 22,8 га, 949 пажараў травы і хмызняку на плошчы 162,1 га, — удакладніў ён. — Тарфяных пажараў пакуль не зафіксавана. Усяго траўміравана тры чалавекі, загінулі двое грамадзян. Агнём знішчаны нежылы дом, дачнае збудаванне, дзевяць гаспадарчых пабудоў. Пашкоджаны на адной жылой і нежылой хаце, тры гаспадарчыя пабудовы».

Толькі ратавальнікі Міншчыны з пачатку года ліквідавалі 250 узгаранняў сухой расліннасці. У цэнтральным рэгіёне зафіксаваны чатыры лясныя пажары. За гэтымі лічбамі — канкрэтныя наступствы, якіх можна было б пазбегнуць, каб людзі разводзілі вогнішчы, дбаючы як пра навакольнае асяроддзе, так і пра ўласную бяспеку.

Навядзенне парадку на зямлі 8 красавіка скончылася бальніцай адразу для двух жыхароў Мінскай вобласці. Адзін з выпадкаў адбыўся ў Барысаве. Раніцай ратавальнікам паступіла паведамленне аб шпіталізацыі грамадзяніна з апёкамі 10 % цела. Як высветлілі супрацоўнікі МНС, пенсіянер паліў смецце на тэрыторыі ўласнага домаўладання, выкарыстоўваючы пры гэтым лёгкаўзгаральную вадкасць. Па неасцярожнасці мужчына праліў яе на рукі, у выніку чаго адбылася ўспышка пары — і адзенне на ім загарэлася. Грамадзянін атрымаў апёкі жывата, кісці рукі і левай нагі. Пацярпелы самастойна ліквідаваў узгаранне адзення і выклікаў хуткую медыцынскую дапамогу. Падраздзяленні МНС не прыцягваліся.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У той жа дзень, толькі ўжо бліжэй да вечара, з апёкамі 5 % цела быў шпіталізаваны жыхар Дзяржынскага раёна. Ратавальнікі даведаліся, што перад гэтым мужчына распальваў касцёр на тэрыторыі лецішча. Асабістая неасцярожнасць прывяла да ўзгарання сінтэтычнага адзення. Мужчына самастойна ліквідаваў узгаранне і дабраўся да ўстановы аховы здароўя.

Няшчасны выпадак адбыўся ў сярэдзіне красавіка і ў Мінскім раёне. Знаходзячыся на тэрыторыі прыватнага домаўладання, жанчына курыла побач з сужэнцам, які ў гэты час запраўляў бензапілу бензінам. Па неасцярожнасці лёгкаўзгаральная вадкасць трапіла на адзенне жанчыны — у выніку пацярпелая была шпіталізавана з апёкамі 20 % цела.

— Разводзіць вогнішчы на прыдамавых тэрыторыях дазволена, але неабходна выконваць важныя правілы, — звяртае ўвагу **афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Анастасія ШВАЙБОВІЧ**. — Паліць смецце можна толькі ў ціхае, бязветранае надвор'е. Ні ў якім разе для падпалу вогнішча нельга выкарыстоўваць лёгкаўзгаральныя і гаручыя вадкасці. Спальванне неабходна ажыццяўляць выключна пад беспярэпынным кантролем за працэсамі гарэння і тлення. Нават нягледзячы на вашу прысутнасць каля вогнішча, пад рукой павінны быць першасныя сродкі пажаратушэння: вогнетушыцель, вядро вады або пяску, рыдлёўка — у выпадку пазаштатнай сітуацыі вы зможаце хутка патушыць полымя.

Перад тым, як развесці вогнішча, ратавальнікі рэкамендуюць ачысціць месца, дзе вы будзеце спальваць смецце, ад гаручых рэчываў і матэрыялаў, сухой расліннасці. Прадугледзьце, каб полымя і іскры не трапілі на гаручыя элементы будынкаў, гаспадарчых пабудоў і збудаванняў, дзе захоўваюцца гаручыя рэчывы і матэрыялы. Пасля таго як вогнішча дагарэла, не забудзьцеся заліць вуглі вадой: толькі так можна папярэдзіць паўторнае ўзгаранне.

ШТО РАБІЦЬ, КАЛІ СТАЛІ СВЕДКАМІ ЗДАРЭННЯ?

Ратавальнікі рэкамендуюць: калі вы сталі сведкай пажару, неадкладна тэлефануйце па тэлефонах 101 або 112. Менавіта так два тыдні таму зрабіў жыхар Пухавіцкага раёна.

— Патэлефанаваўшы ў службу ратавання, паспяшайцеся пакінуць месца пажару: ідзіце насустрач ветру або перпендыкулярна краю пажару, па прасеках, дарогах, палянах, берагах ручаёў і рэк, — адзначае Анастасія Швайбовіч. — Памятайце, што ў сухое надвор'е і пры ветры падпаленыя сукі, лісце, вуглі пераносяцца на дзясяткі метраў. Пры моцным задымленні, калі ў вас ёсць такая магчымасць, закрыйце рот і нос мокрай анучай. Пры верхавых лясных пажарах, калі гараць кроны дрэў, сховішчам могуць служыць берагі вадаёмаў, буйныя паляны, ліставы лес без хвойнага падросту. Не варта шукаць прытулак на дарогах і прасеках, акружаных хвойным лесам, асабліва маладняком з нізка апушчанымі кронамі, а таксама ў лагчынах, якія параслі лесам.

Калі ж вы сталі сведкай таго, як гарыць трава, то перш-наперш ацаніце становішча. З невялікім ачагом паспрабуйце справіцца самастойна. Збівайце полымя з краю пажару. Выкарыстоўвайце пры гэтым звязку прутоў або галінак лісцявых дрэў. Закідвайце агонь пяском, залівайце яго вадой. Патушыўшы пажар, не сыходзьце да таго часу, пакуль не пераканаецеся, што агонь не разгарэўся зноў. Калі ачаг вялікі, неадкладна патэлефануйце па тэлефоне МНС 101 або 112 і паспрабуйце як мага хутчэй пакінуць месца пажару.

Дарэчы, выпальванне сухой расліннасці забаронена законам. Згодна з артыкулам 16.40 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях, за незаконнае выпальванне сухой расліннасці, траў на пні, а таксама ржышча і пожніўных астаткаў на палетках або непрыняцце мер па ліквідацыі выпальванняў вінаватыя асобы прыцягваюцца да адміністрацыйнай адказнасці ў выглядзе штрафу ў памеры ад 10 да 30 базавых велічынь. У адпаведнасці з артыкулам 16.41, за развядзенне вогнішчаў у забароненых месцах прадугледжана накладанне штрафу да 12 базавых велічынь. Прычыненне шкоды ў асабліва буйным памеры пагражае крымінальнай адказнасцю.

Вераніка КАНЮТА.

МАРШРУТ НА ЛЮБЫ ГУСТ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Гэта і не дзіўна, улічваючы, што з кожным годам турыстычная інфраструктура ўдасканальваецца.

— Толькі летась пабудавана 25 новых аб'ектаў турызму: дзве гасцініцы, адзін турыстычны комплекс, 14 аб'ектаў харчавання, пяць аб'ектаў размяшчэння, тры агратурыстычныя комплексы. На 75 аб'ектах праводзіліся маштабныя работы па капітальным рамонце, — прывёў лічбы намеснік міністра. — Сёлета амаль шэсць дзясяткаў аб'ектаў будзе мадэрнізавана. У 15 гасцініцах праведзены капітальныя рамонты, удасканальваюць сваю базу 12 санаторна-курортных устаноў. На выстаўцы-кірмашы «Адпачынак-2023» мы пазнаёміліся з новымі аб'ектамі, у прыватнасці з паркам-атэлем «Яркі» ў Баранавіцкім раёне, турыстычным комплексам «Званае» ў Полацкім раёне, будуецца атэль «Базіліка-Мінск», новая гасцініца «Імпульс» з'явілася ў Оршы.

Летам рэспубліканскі каляндар па традыцыі насычаны рознымі падзеямі: культурнымі, спартыўнымі, забаўляльнымі — усяго каля 200 значных мерапрыемстваў. Сярод іх — такія значныя мерапрыемствы, як «Славянскі базар», «Кліч Палесся», «Viva, Браслаў!». З 4 да 14 жніўня ў Беларусі, прычым не толькі ў сталіцы, але і ва ўсіх абласных цэнтрах і іншых буйных гарадах, пройдуць II Гульні краін СНД. Мерапрыемства абяцае стаць не выключна спартыўным, але падзейным. Для турыстаў будуць працаваць шматлікія зоны гасціннасці, фан-зоны.

— Можна канстатаваць, што ёсць попыт і цікавасць да так званага падзейнага турызму. У цэлым жа сезон будзе цікавы, насычаны, а для суб'ектаў і спецыялістаў турызму — напружаны, — паабяцаў Алег Андрэйчык.

ЦІ ПАЕДУЦЬ ДА НАС ТУРЫСТЫ?

Летась Беларусь наведала 4 мільёны 800 замежнікаў, больш за 90 % гасцей — прадстаўнікі Расіі. Экспарт турыстычных паслуг склаў 180 мільёнаў долараў. За першы квартал 2023-га, паводле інфармацыі Алега Андрэйчыка, лічбы ўзраслі на 30–40 % у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года. Павялічваецца і колькасць турыстаў, якія прыязджаюць па бязвізавым рэжыме з Літвы, Латвіі і Польшчы, — на 6-7 %. Асноўны для расіян кірунак — аздараўленчы турызм. У гэты час у беларускіх санаторыях адначасова адпачывае каля 6 тысяч замежнікаў.

Карыстаюцца папулярнасцю і медыцынскі, і агратурызм. Трэнд апошніх гадоў — індывідуальны турызм — пераважае над групавым. Паколькі граніцы з Расіяй адкрыты, то вельмі часта ў нашу краіну едуць у сямейныя падарожжы ці ў кампаніях сяброў, як правіла, на сваім транспарце. Запатрабаваныя ў гасцей з суседняй краіны і такія актыўныя віды адпачынку, як водны турызм і падарожжы на веласіпедах.

— Мы знаходзімся на рынку ўязнога турызму, які расце. Гэта азначае, што ў сезон попыт часта перавышае прапанову, атэлям і санаторыям даводзіцца працаваць на поўных абаротах і загрузцы. Гэта не вельмі добра, але лепш, чым рынак, які падае, — канстатуе **старшыня праўлення Рэспубліканскага саюза турыстычнай індустрыі Філіп ГУЛЫ**. — Для нас гэта вялікі шанц на развіццё і прыцягненне інвестыцый.

Ён расказаў, што вялікую ролю ў павелічэнні турыстычных патокаў адыгрывае наяўнасць прамога авіязлучэння. Напрыклад, сёлета з'явіўся прамы авіярэйс паміж Уфой і Мінскам, і на мінулым тыдні ў Беларусь прыехала першая група пенсіянераў з Башкартастана. Каб прывабіць такіх турыстаў, у нашай краіне задумаліся над тым, каб стварыць ім умовы, падобныя да тых, што дзейнічаюць для беларускіх пенсіянераў пры наведванні культурных установаў.

Ёсць крокі насустрач беларускаму турбізнесу і з боку суседзяў. Найперш гэта ліквідаванне шэрагу перашкод у рабоце расійскіх тураператараў з беларускім рынкам. У прыватнасці, пры падтрымцы Мінэканомразвіцця прасоўваецца ініцыятыва, каб турыстычным кампаніям, якія накіроўваюць турыстаў у Беларусь, не патрабавалася такое ж сур'ёзнае міжнароднае забеспячэнне, як пры тым, калі яны адпраўляюць турыстаў у Турцыю і далёкае замежжа.

— Пакуль расійскі рынак мае абмежаванні на іншыя выязныя напрамкі, а ўласная інфраструктура не дазваляе задаволіць унутраны попыт, на рынку Расіі яшчэ некалькі гадоў будзе дэфіцыт на выезд, — лічыць Філіп Гулы. — Наша задача — максімальна гэту плынь сабраць, вытрымаць яе ціск і захаваць нашу якасць. Акрамя таго, для нас гэта магчымасці стварыць дадатковыя працоўныя месцы, забяспечыць глыбіню продажаў, увайсці ва ўзаемадзеянне з авіякампаніямі, прыцягнуць інвестыцыі — уласныя, расійскія і трэціх краін.

Ёсць цікавасць да правядзення ў Беларусі мерапрыемстваў і з боку дзелавых колаў Расіі.

— У нас ёсць дастаткова пляцовак для правядзення буйных мерапрыемстваў. Гэта нашы базы адпачынку, нацыянальныя паркі. Расійскія тураператары, якія прафесійна займаюцца MICE-мерапрыемствамі, часта нават не ведаюць, што і ў абласных цэнтрах ёсць гасцініцы, якія могуць праводзіць канферэнцыі, сімпозіумы, дзелавыя сустрэчы. Маецца і мультымедыйнае абсталяванне для іх правядзення, падрыхтаваны персанал для экскурсій, у тым ліку інтэрактыўных, — расказаў **дырэктар «Прэзідэнт-Атэля» Аляксей ПАДАМАЦЬКА**.

КУДЫ ПАЕХАЦЬ БЕЛАРУСАМ?

— Летась мы пабілі рэкорд 2019 года, калі ў рамках арганізаванага турызму падарожнічала 1,5 мільёна беларусаў. Гэта на 200 тысяч больш, чым у 2019-м. Калі ўлічваць і неарганізаваны турызм, то гэту лічбу можна памнажаць на 4. Сёлета з'явілася 211 новых турыстычных маршрутаў, — паведаміў Алег Андрэйчык.

Такім чынам, акрамя заўсёды папулярных Брэсцкай крэпасці, Белавежскай пушчы, Мірскага і Нясвіжскага замкаў, цяпер сёння кожны можа знайсці маршрут на свой густ. А асвоіць яго дапамогуць вопытныя экскурсаводы.

— Летась падрыхтаваны 191 экскурсавод. На сёння маецца 1050 экскурсаводаў па розных напрамках і каля 150 гідаў-перакладчыкаў, якія працуюць на замежных мовах. У 70 раёнах краіны ёсць, прынамсі, адзін падрыхтаваны і атэставаны экскурсавод. Ставім задачу, каб такі спецыяліст быў у кожным раёне краіны, — падкрэсліў Алег Андрэйчык.

Алена КРАВЕЦ.

Перажытае-незабытае

«Толькі б не было вайны! Толькі б не было вайны...»

Пачуўшы тую фразу ад старых ці проста нашмат старэйшых, людзі маладыя часта крывіліся, а то і ўголас абураліся: не маглі зразумець, адкуль вось гэтая абмежаванасць, як можна так мала (?!) хацець? Не без таго — яны асуджалі...

Зрэшты, мінулы час тут зусім недарэчы, бо многія і сёння могуць абурацца, сапраўды не разумець. Я паспрабую растлумачыць — на прыкладзе сваёй сям'і.

...Іх гналі на расстрэл

Да вайны, па словах маёй старэйшай сястры Жэні, нашы Маляцічы, што на Крычаўшчыне, былі мястэчкам, дзе жыло каля пяцісот чалавек, у асноўным яўрэі і беларусы. Яны разам працавалі ў калгасе і досыць добра зараблялі: перад вайной, як расказвала сястра, на працадні выдавалі столькі дабра (гэта значыць збожжа), што людзі не ведалі, куды яго ссыпаць.

Сям'я па тых часах была ў нас самая звычайная: тата, мама, чацвёра дзяцей. Я, апошняя і пятая, тады яшчэ не нарадзілася, а Жэня, самая першая, ужо выйшла замуж. Вось толькі пажыць у новым статусе ёй амаль не ўдалося: у самым пачатку вайны яе муж пайшоў на фронт.

Калі немцы апынуліся непадалёк ад Маляціч, людзі кінуліся ўцякаць. Наша сям'я ў якасці бежанцаў трапіла ў вёску Слабуты. Потым, калі фронт адкаціўся далей, вярнулася дамоў і — што было рабіць — жыла пад немцамі.

Тыя забіралі ў людзей скаціну, прадукты і ўсё, што ім падабалася. Баючыся дыверсій на чыгунцы і аэрадроме, прымушалі абапал выразаць усе дрэвы і кусты, вывозілі ў Германію драўніну і нават чарназём, хапалі і зганялі ў Нямеччыну моладзь. Мястэчка жыло ў пастаянным страху.

А далей — горай: праз нейкі час пачалі вынішчаць яўрэяў. На смерць іх гналі па вуліцы, расстрэльвалі за аколіцай. Мама расказвала, што бачыць тое, чуць стральбу, крыкі людзей і не кінуцца ім на дапамогу было проста немагчыма!

Яна хацела ўратаваць хоць бы суседскую двухгадовую дзяўчынку. Але прыйшлі паліцаі, схапілі іх абедзвюх і маю сястрычку Тоню — пагналі на расстрэл.

Нам пашчасціла: за бургамістра ў мястэчку быў чалавек, якога савецкая ўлада пакінула для падпольнай работы. Маму і Тоню яму ўдалося выратаваць...

Я, мама, Жэня і Тоня з другім сынком. 1956 г.

Восенню 1943-га, калі пачаліся баі за вызваленне Крычаўскага раёна, мясцічкоўцам зноў прыйшлося ўцякаць. На зіму 1943—1944 гадоў нашу сям'ю з сямі (!) чалавек (у Жэні ў 1942-м нарадзіўся сын Міша) прытулілі (а калі па праўдзе, дык проста выратавалі ад холаду і голаду — тобок ад смерці) добрыя людзі з вёскі Лапаціна Мсціслаўскага раёна. Па цяперашнім часе не тое што цяжка — нават немагчыма ўявіць, што ў звычайнай сялянскай хаце маглі зімаваць тры зусім чужыя сям'і: сямнаццаць (!) чалавек. І нешта ж ім трэба было есці, на нечым спаць, неяк мірыцца, дзяліцца апошнім...

Тады і там памёр наш тата (на фронт яго не прызвалі з-за язвы страўніка, але ж з ёю ў мірны час ён, напэўна, жыў бы да старасці).

Праз два тыдні пасля таго нарадзілася я, а мама — цяжка захварэла: перанесла малярыю, падарвала сэрца.

У нашых суседзяў была рыдлёўка

...Як толькі сышоў снег, наша сям'я з бежанцаў вярнулася ў сваё мястэчка, дакладней — на папялішча, якое засталося на месцы Маляціч. Там наша Жэня атрымала пахаванку на мужа. Ён, як паведамлялася, загінуў смерцю храбрых, а яна ў 21 год засталася не проста ўдавой з маленькім дзіцем, а галавой сям'і бяздомнікаў з цяжкахворай мамай і намі, ледзь жывымі малодшымі братамі і сёстрамі. Тоні тады было 14, Лёню — 11, Колю — 6, мне — лічаныя месяцы.

Старэйшым нейкім чынам удалося выкапаць зямлянку, у якой сям'я жыла не толькі ў голадзе, але і ў холадзе. Ва ўсякім выпадку маёй калыскай і ложкам два доўгія гады служыў зрэбны мех, падвешаны да столі. Мае сёстры і браты хадзілі напаўраздзетыя, у парваных портках і кашулях. Іх проста не было чым залатаць... Не дзіва, што Коля захварэў на менінгіт, ледзьве не памёр — на ўсё астатняе жыццё нажыў праблемы са слыхам.

А працаваць жа ўсё роўна трэба было. І свой агарод пасадзіць таксама! У нашых суседзяў была рыдлёўка, у нас — вілы. У першую пасляваенную вясну бульбу садзілі не клубнямі і не іх палавінкамі-чацвярцінкамі, а лупінамі з вочкамі.

Тая бабуля, у якой мы жылі ў бежанцах, перадала нам трохі ячменю, трохі насення фасолі, бобу, гарбузоў, морквы, рэпы і бручкі. Шчасце, што зямля была ўрадлівая і догляд добры...

Выжывалі за кошт ураджаю.

А трэба ж яшчэ і будавацца.

Жэня сама працавала, як вол, і свaім малодшым спуску не давала. Тоня ў 1945-м завербавалася ў Навалокі Іванаўскай вобласці, працавала там ткачыхай. Навучылася шыць, вязаць, вышываць, гафтаваць...

У 1950-м яна выйшла замуж. Яе Шура быў прыгожы добры чалавек і выдатны токар! «За яго б і настаўніца з падскокам пайшла!» — сказала свякроў, без радасці прымаючы нявестку без адукацыі, без бацькі і без пасагу...

Пасялілася маладая сям'я ў Крычаве, на прыватнай кватэры. Без дапамогі бацькоў, свaімі рукамі, з мазаля, як той казаў, узялася «ляпіць» будан. Да слупкоў з двух бакоў прыбівалі дошчачкі, паміж імі ўтрамбоўвалі пілавінне. Так раслі сцены. Дах крылі рубероідам. Шура сам зрабіў пліту, на якой можна было спаць. Амаль такім жа спосабам (толькі ўжо з апалубкай і шлакабетонам) побач будавалася хата.

Тоніна сям'я пераехала ў яе толькі на дзясяты год і ўжо з трaімі дзецьмі. Гадуючы іх, трымаючы гаспадарку, дапамагаючы мужу ў будаўніцтве і падзарабляючы шыццём ды вязаннем, Тоня працавала на аўтавакзале — касірам, дыспетчарам. На рабоце яе вельмі цанілі і не раз абіралі дэпутатам.

Усё жыццё мая сястра шкадавала, што не змагла атрымамаць адукацыю.

Слёзы трактарыста

...Пасля вайны мужчын у нашых Маляцічах амаль не было (у 1941-м прызвалі ўсіх дзеяздольных, у 1943-м, пасля вызвалення раёна ад немцаў — тых, хто да іх дарос...). А таму хоць-нехаць сталелі дзеці. Мой брат Лёня з 15 гадоў пайшоў у трактарысты. Праўда, спачатку і самі трактары, і якую-ніякую тэхніку, што ўдалося схаваць перад прыходам немцаў, трэба было давесці да ладу, часам — сабраць па вінціках.

Гэта як зараз перад вачыма: раскладзе брат запчасткі на траве, нешта збярэ з іх, паставіць на трактар, а той не заводзіцца: ні так, ні гэтак — ніяк! Лёня з тае крыўды забяжыць у хату, схаваецца ў запечак і плача-плача... А потым зноў на вуліцу і за работу: нешта круціць, даводзіць... І глядзіш — атрымалася!

Коля, хоць і малы быў, круціўся побач з братам, прыглядаўся, нешта дапамагаў. Ён таксама хацеў стаць трактарыстам, але ж з-за праблем са слыхам нават школьная вучоба яму давалася цяжка.

З шостага класа Коля пайшоў працаваць: на кані падвозіць кармы на ферму, якія трэба было самому нагрузіць, а потым разгрузіць.

Летам, калі каровы выходзілі на пашу, брату знаходзілі іншую работу: ён хадзіў араць, баранаваць, у час сенакосу дзень пры дні сядзеў то на коннай касілцы, то на грабілцы. Як ні цяжка было, ён ішоў усюды і ніколі не скардзіўся.

Старшыня калгаса — добры чалавек! — вельмі цаніў хлапчука за стараннасць. Помню, сам купіў яму набор інструментаў і лобзік. Доўгімі зімовымі вечарамі Коля стаў майстраваць сані, лыжы, вупраж для калгасных коней. Вельмі любіў выпільваць лобзікам.

...У 1956 годзе памерла наша гаротніца-мама, і Коля паехаў на цаліну. Там яму ўдалося паступіць на курсы механізатараў (тут дырэктар школы, ведаючы, з якой прычыны Коля не змог вучыцца ў шостым класе, без нічога-ніякага падпісаў яму даведку аб заканчэнні сямігодкі). Такім чынам брат змог атрымаць спецыяльнасць, жаніцца, пабудаваць дом, вырасціць траіх дзяцей. Усе яны (а потым ужо іх дзеці) атрымалі вышэйшую адукацыю, а Коля — узнагароды за працу.

Лёня быў самы лепшы!

...У Маляцічах нас засталося трое: сястра Жэня, яе сын Міша і я — сям'я, прычым з вялікай гаспадаркай. Мы трымалі карову, свіней, авечак, гусей, курэй... Усё гэта было ў асноўным на мне. Жэня па-ранейшаму згаджалася на самыя цяжкія работы ў калгасе і працавала там (крыху падросшы, і Міша) ад цямна да цямна.

Жыццё прывучыла маю найстарэйшую сястру да ашчаднасці і строгасці, нават да суровасці, хоць ад прыроды (да мяне гэта потым дайшло) Жэня была вялікай жартаўніцай, танцоркай і пяюхай, помніла безліч прыпевак і песень, а як умела расказваць...

Да яе, удавы фактычна з двума дзецьмі (сынам і мной, малодшай сястрой), заляцаліся мужчыны (і нават вельмі ніядрэнныя), клікалі замуж. Яна ўсім адмаўляла, казала, што яе муж, яе Лёня, быў самы лепшы!

...Мы з Мішам скончылі дзесяцігодку і прафтэхвучылішчы, пайшлі працаваць і завочна вучыцца далей.

Міша стаў інжынерам, я, яго цётка, на паўтара года за яго маладзейшая, — настаўніцай.

У нашых дзяцей ужо было маленства — і можна сказаць, шчаслівае, ім не давялося столькі працаваць і вучыцца завочна.

...Я не бачыла вайны, але змалку чула ад іншых: «Калі б не вайна...», «Калі б не вайна...»

У кожнай сям'і нехта загінуў, памёр, застаўся інвалідам. А колькі гаротных удоў, колькі сірот, колькі зламаных лёсаў, няспраўджаных мар, ненароджаных дзяцей...

Нам сорамна, нам проста нельга не помніць пра гэта, нельга дапусціць новай, яшчэ больш смяротнай вайны.

Любоў Чыгрынава,
г. Мінск.

Усмешачку

Глядзім і бачым

Кожны сваё

У выхадныя мы з мужам і сынам (яму ў ліпені шэсць) любім некуды схадзіць: у кіно, у музей, на выстаўку... Альбо проста пагуляць па горадзе, прычым кожны раз загадзя распрацоўваем маршрут: стараемся прайсці па нейкіх незнаёмых вуліцах, новых сцежках у парку.

У той раз — у знакамітым Лошыцкім — нам сустрэліся двое: маладая брунетка ў міні спаднічцы і доўгім чорным плашчы з чырвоным шалікам і побач з ёй — гэткі ж чорны дог з чырвоным аброжкам (нашыйнікам).

— Прыкольная парачка! — сказала я сваім мужчынам.

— Дзе? — спыталі тыя.

— Ды мы размінуліся. Вунь, — паказваю, — брунетка з догам.

— Я толькі сабаку бачыў, — прызнаўся сын.

— А я — дзяўчыну, — зляцела з языка ў мужа.

Карацей, у час прагулак шмат што можна ўбачыць, а потым — яшчэ і пачуць!

А. Няхай,
г. Мінск.

Весткі з месцаў

«Кажушок», здавалася, сышоў...

Статус гісторыка-культурнай каштоўнасці нададзены традыцыйнай на Маларытчыне тэхналогіі ткацтва кажушком.

Ва ўсіх нюансах і тонкасцях, як патлумачыла загадчыца раённага цэнтра народнай творчасці Валянціна Струнец, людзям далёкім ад кроснаў разабрацца цяжка. Факт, што ў другой палове мінулага стагоддзя, гэтая тэхналогія лічылася страчанай. Узнавіць яе змагла народны майстар Рэспублікі Беларусь Сцепаніда Сцепанюк з Дарапеевіч, і цяпер у нашым раёне ўжо восем майстрых, якія пераняллі традыцыю і ўжо самі з'яўляюцца яе прадаўжальнікамі. Гэта Валянціна Струнец і Валянціна Гатоўчыц *(на здымку)*, Святлана Луцык, Людміла Сакалюк, Настасся Струнец, Ульяна Верашчагіна, Вольга Смаль і Алена Рыбакова.

Для пашырэння тэхналогіі праведзены дзясяткі майстар-класаў, сумеснымі намаганнямі створаны гурткі ткацтва пры сельскіх дамах культуры, доме фальклору, у школе народнай творчасці.

Па адроджанай тэхналогіі — кажушком — створаны касцюмы для аматарскіх калектываў «Вясковая табала» Хаціслаўскага СДК і «Радасць» Брэсцкага ГДК, строі для студэнтаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў.

Мікалай Навумчык, фота аўтара.
г. Маларыта.

Краіна здароўя

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 311-17-36.

Карысна ведаць

ІМУННЫ КУПАЛ

Якія новыя прышчэпкі могуць стаць даступнымі ў Беларусі?

Як пандэмія COVID-19 паўплывала на ўзровень вакцынацыі насельніцтва ў Беларусі і ў свеце? Ці ўказвае яе агульнае зніжэнне на магчымасць вяртання такіх небяспечных хвароб, як адзёр, краснуха, паратыт? Ад якіх хвароб абавязкова мусяць прышчапляцца дарослыя? Якія новыя прышчэпкі спецыялісты прапануюць унесці ў нацыянальны каляндар вакцынацыі? Пра гэта і іншае падчас Еўрапейскага тыдня імунізацыі расказалі спецыялісты.

97-98 % беларусаў прышчэплена ад асноўных інфекцый

Паводле даных Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, у 2021 годзе 25 мільёнаў дзяцей у свеце прапусцілі прынамсі адну асноўную вакцынацыю, а 18 мільёнаў непаўналетніх увогуле не былі вакцынаваны. У Еўрапейскім рэгіёне таксама многія дзеці не атрымлівалі прышчэпкі ў адпаведнасці з нацыянальнымі календарамі. З пачатку пандэміі COVID-19 каля 1,2 мільёна прапусціла вакцынацыю супраць адру, паратыту, краснухі. У прыватнасці, адзёр асабліва небяспечны для дзяцей малодшага ўзросту і ў Еўропе колькасць яго выпадкаў расце.

Пры гэтым ёсць і поспехі барацьбы з асабліва небяспечнымі хваробамі. Як расказаў **прадстаўнік СААЗ у Рэспубліцы Беларусь, кіраўнік краінавага офіса СААЗ у Беларусі Сяргей ДЫЁРДЗІЦА**, з 2002 года ў Еўропе няма поліяміеліту, колькасць выпадкаў краснухі скарацілася з 622 тысяч у 2000-м да 77 выпадкаў у 2021-м. Колькасць выпадкаў слупняку знізілася з 412 да 43, коклюшу — з 53,6 тысячы да дзвюх тысяч, эпідэмічнага паратыту — з 243 тысяч да 3,4 тысячы.

— Беларусі таксама ёсць чым ганарыцца. Пераважная частка груп насельніцтва — 97-98 % — ахоплена вакцынацыяй ад асноўных інфекцый, якія можна папярэдзіць, — адзначыў Сяргей Дыёрдзіца. — Нядаўна міністру аховы здароўя быў уручаны сертыфікат СААЗ аб дасягненні рэгіянальных мэтавых паказчыкаў у барацьбе з гепатытам В шляхам імунізацыі. Яшчэ ў 2010 годзе гепатыт В аказаўся ў дзясятцы хвароб — лідараў па колькасці смяротных выпадкаў. Нягледзячы на наяўнасць эфектыўнай і бяспечнай вакцыны, у 2019 годзе ў свеце памерла 820 чалавек — галоўным чынам ад цырозу печані і гепатацэлюлярных карцыном. На гэтым фоне работа беларускай сістэмы аховы здароўя выглядае добра. З 2002 года доля вострых формаў гепатыту скарацілася ў восем разоў. А 95 % выпадкаў, якія выяўляюцца, складаюць хранічныя і латэнтныя формы, што падтрымліваюць цыркуляцыю ў папуляцыі, у той час як з'яўленне новых выпадкаў, асабліва сярод тых, хто атрымаў вакцыну ў дзіцячым узросце, практычна спынена.

Пры гэтым прадстаўнік СААЗ падкрэсліў, што ёсць кірункі вакцынацыі, над якімі давядзецца працаваць. У прыватнасці, над укараненнем у нацыянальны каляндар вакцынацыі ад віруса папіломы чалавека.

— Вакцынацыя дзяўчат значна зніжае рызыку развіцця раку шыйкі маткі ў больш познім узросце. У Вялікабрытаніі, якая адна з першых укараніла такую прышчэпку, амаль ліквідаваны рак шыйкі маткі ў жанчын, што нарадзіліся пасля верасня 1995 года. Сёння ў 45 краінах еўрапейскага рэгіёна вакцынацыя супраць віруса папіломы чалавека даступная для ўсіх дзяўчынак ва ўзросце 9-14 гадоў, а ў 20 краінах такую вакцынацыю прапануюць і для хлопчыкаў.

Прыхільнасць да вакцынацыі вырасла

Як адзначыла **загадчыца цэнтра вакцынапрафілактыкі Гарадской дзіцячай інфекцыйнай клінічнай бальніцы Аксана ТАРАНАВА**, у Беларусі створаны ўсе ўмовы для забеспячэння бяспечнай і эфектыўнай вакцынацыі і бесперабойнага забеспячэння імуналагічнымі прэпаратамі ў рамках нацыянальнага календара. Вакцынацыя праводзіцца супраць 12 інфекцыйных хвароб: туберкулёзу, віруснага гепатыту В, дыфтэрыі, слупняку, коклюшнай інфекцыі, адру, эпідэмічнага паратыту, краснухі, грыпу, групам рызыкі — супраць гемафільнай і пнеўмакокавай інфекцыі. Робяцца прышчэпкі і па эпідэмічных паказаннях: прафесійным групам рызыкі, насельніцтву, якое пражывае на тэрыторыях з высокай рызыкай развіцця прыродна-асяродкавых інфекцый, кантактам у эпідэмічных ачагах, асобам, якія выязджаюць на тэрыторыі, неспрыяльныя па жоўтай ліхаманцы. Па жаданні можна прышчапіцца ад пнеўмакокавай і менінгакокавай інфекцый, ветраной воспы, віруснага кляшчовага энцэфаліту.

— Прыхільнасць да правядзення прафілактычных прышчэпак вырасла, калі зыходзіць з агульнай колькасці асоб, якія звяртаюцца ў гарадскі цэнтр вакцынапрафілактыкі, — падзялілася меркаваннем спецыяліст. — Часта да нас сталі звяртацца пацыенты, у якіх, акрамя алергіі, маюцца хваробы нервовай сістэмы, людзі з цяжкімі імунадэфіцытнымі станамі, са злаякаснымі новаўтварэннямі, з лейкозамі, дзеці і дарослыя, якім зроблена перасадка касцявога мозгу, печані, нырак, дзеці з кардыяпаталогіяй. У постпрышчэпачным перыядзе розніцы паміж гэтымі групамі асоб і здаровымі людзьмі мы не выяўляем. Ніякіх сур'ёзных пабочных рэакцый не назіраецца. Хранічная паталогія не з'яўляецца супрацьпаказаннем ад прышчэпак.

Што прапануюць унесці ў нацыянальны каляндар?

Падрыхтавана абгрунтаванне ўкаранення ў нацыянальны каляндар вакцынацыі супраць пнеўмакока, расказала **загадчыца кафедры інфекцыйных хвароб і дзіцячых інфекцый БелМАПА, доктар медыцынскіх навук, прафесар Ганна КЛЮЧАРАВА.** Акрамя таго, на парадку дня абгрунтаванне і вывучэнне магчымасцяў уключэння прышчэпкі ад віруса папіломы чалавека. А гэтае захворванне, між іншым, стаіць на чацвёртым месцы ў структуры смяротнасці ад анкалагічных хвароб сярод жанчын ва ўсім свеце.

— Магу згадаць вялікую колькасць захворванняў, якіх магло б не быць. Напрыклад, слупняк некалькі гадоў таму ў непрышчэпленай дзяўчынкі, «дзякуючы» адносінам да вакцынацыі бацькоў. Дзіця на фоне сутаргаў атрымала вывіх пазванка, і тое, што яна засталася жывая і без неўралагічных наступстваў, — цуд, які зрабілі ў бальніцы ўрачы. Дыфтэрыя, якая «перазджала» з Расіі ў тыя гады, калі быў пад'ём захваральнасці. На гэтым фоне ў дзяўчынкі развіўся востры міякардыт, яе не ўдалося выратаваць, хоць усю ноч працавалі кардыяхірургі. Можна згадаць выпадак адру, калі маці сказала, што калі б яна ведала, як цяжка на яго хварэюць, то не толькі б сваіх дзяцей прышчапіла, а і ўсіх бы агітавала за прышчэпкі. Вакцынацыю не заменіць нішто, гэта адно з галоўных дасягненняў медыцынскай навукі, — рэзюмавала Ганна Ключарава.

Больш за 70 % беларусаў прышчэплена ад COVID-19

У 2022 годзе, як і ў папярэднія гады, узровень прафілактычных прышчэпак па ўсіх пазіцыях нацыянальнага календара быў не ніжэйшы за 97 %. Як адзначыў **загадчык аддзялення імунапрафілактыкі аддзела эпідэміялогіі Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя, прадстаўнік ЮНІСЕФ Кірыл ІГНАТАЎ**, нават у пандэмійныя гады ў Беларусі не дапушчана зніжэння ўзроўню планавай імунізацыі.

— Шматгадовая імунізацыя па нацыянальным календары дазволіла атрымаць і падтрымаць статус краіны, свабоднай ад поліяміеліту, элімінацыі адру і краснухі і распачаць рэалізацыю мэт кантролю віруснага гепатыту В. У 2022 годзе зафіксаваны адзінкавыя выпадкі захворвання на коклюш і эпідэмічны паратыт, не рэгістраваліся выпадкі дыфтэрыі, адру, краснухі і сіндрому прыроджанай краснухі, — пералічвае Кірыл Ігнатаў.

Акрамя таго, у Беларусі па выніках мінулага года дасягнуты планаваны паказчык у 72,6 % па вакцынацыі супраць COVID-19. У тым ліку прышчэплена 17,6 % дзяцей і падлеткаў ад 5 да 17 гадоў. Бустарнай вакцынацыяй ахоплена не менш за 91,6 % ад тых, хто завяршыў асноўны курс вакцынацыі. Па стане на канец красавіка бягучага года ў краіне прайшло поўны курс вакцынацыі больш за 6 мільёнаў 622 тысячы чалавек. Першы бустар завяршыла больш за 5 мільёнаў 815 тысяч, другі бустар — больш за 3 мільёны 168 тысяч.

Супраць грыпу прышчапілася 40,6 % насельніцтва, а гэта больш за 3,6 мільёна чалавек, у тым ліку 76 % пацыентаў у групах рызыкі.

Ці трэба правяраць антыцелы перад прышчэпкай?

Усе дарослыя мусяць праходзіць вакцынацыю ад дыфтэрыі і слупняку кожныя дзесяць гадоў. Дату вакцынацыі прапускаць не варта. Прышчэпка дазваляе падтрымаць узровень імунітэту на належным узроўні. Разам з тым у вызначэнні цітру антыцелаў перад гэтымі і іншымі прышчэпкамі няма мэтазгоднасці, адзначае Ганна Ключарава.

— Як мы ведаем, пры большасці інфекцый працуе не толькі гумаральны, але і клетачны імунітэт, які не вымяраецца. І ёсць даследаванні, на аснове якіх зроблены высновы, з якой кратнасцю мусіць праходзіць вакцынацыя, якая схема і дозы павінны быць. Ад дыфтэрыі і слупняку кожнага дарослага чалавека вакцынуюць кожныя дзесяць гадоў, не вымяраючы антыцелы, бо вядома, што да гэтага часу імунітэт падае.

Ёсць групы рызыкі, дзе вымяраецца ўзровень антыцелаў. Напрыклад, цяжарныя жанчыны, інфіцыраваныя вірусам гепатыту В. У выпадку з імі прымяняецца схема лячэння, каб немагчыма было інфіцыраваць дзіця. Пры гэтым усё роўна вызначаецца ўзровень імунітэту і антыцелаў.

Пытанне-адказ

ЦІ МОЖНА ЎЖЫВАЦЬ КЛЯНОВЫ СОК?

У нашым рэгіёне традыцыйным дрэўным напоем з'яўляецца бярозавы сок, аднак ёсць здагадка, што кляновы сок па сваёй карысці не саступае бярозаваму і добра засвойваецца. Ці можна ўжываць кляновы сок і ці ёсць у ім карысць?

Пётр Нікіцін, пас. Акцябрскі.

Адказвае **ўрач-гігіеніст Мінскага абласнога цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Алена СМІРНОВА:**

— Збор кляновага соку не адрозніваецца ад збору бярозавага. Набраканне пупышак служыць сігналам да пачатку збору, а іх распусканне сведчыць аб заканчэнні. Для збору выбіраюць клён удалечыні ад забруджаных месцаў (аўтамагістраляў і прамысловых прадпрыемстваў) з дыяметрам ствала не менш як 20 см і пышнай кронай.

У склад кляновага соку ўваходзяць вада, цукроза, алігацукрыды, мінералы, арганічныя і тлустыя кіслоты, глюкоза, караціноіды, дэкстроза, вітаміны Е, РР, Ү, С. Таму кляновы сок карысны пры авітамінозе, ён умацоўвае імунітэт, чысціць крывяносныя сасуды ад таксінаў, зніжае крывяны ціск, спрыяе памяншэнню вязкасці крыві і з'яўляецца прафілактычным сродкам супраць утварэння тромбаў у сасудах, аказвае мачагоннае і жаўцягоннае дзеянне, спрыяе запаволенню працэсаў старэння, паляпшэнню рэгенерацыі тканак, зніжэнню ўзроўню халестэрыну ў крывяной сістэме, нармалізацыі функцыянавання страўнікава-кішачнага тракта, паскарэнню абмену рэчываў, запаволенню развіцця анкалагічных працэсаў і запаленняў, умацаванню касцяной і нервовай тканак.

Нягледзячы на вялікую колькасць станоўчых уласцівасцяў, кляновы сок мае свае супрацьпаказанні. У сувязі з утрыманнем цукру не рэкамендуецца ўжываць яго людзям з цукровым дыябетам. Ён таксама можа выклікаць моцную алергічную рэакцыю. Кляновы сок супрацьпаказаны дзецям да трох гадоў. Старэйшыя дзеці могуць ужываць напой у аб'ёме не больш за 100 мл у дзень.

Кляновы сок мае мачагоннае дзеянне, таму людзям з праблемамі мочавыдзяляльнай сістэмы ён рэкамендуецца ў невялікіх колькасцях.

Памятайце, што тэрмін захоўвання свежага кляновага соку не павінен перавышаць трох дзён, у замарожаным выглядзе ён можа захоўвацца да года.

Самае распаўсюджанае выкарыстанне кляновага соку — перапрацоўка яго ў кляновы сіроп. Для вырабу сіропу ваду выпарваюць з дрэўнай вадкасці, пры гэтым салодкі прадукт гусцее і ператвараецца ў цягучую масу з характэрнымі смакавымі якасцямі.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
3 мая 2023 г. № 15 (701)
Штотыднёвы дадатак газеты ЗВЯЗДА
ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

БЛІЗКАЯ ЎЛАДА

ПАЧУЦЬ КОЖНАГА І ДАПАМАГЧЫ

З якімі пытаннямі падчас асабістага прыёму грамадзяне звярталіся да Наталлі КАЧАНАВАЙ

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

У народзе кажуць: колькі людзей — столькі і меркаванняў. А яшчэ, як паказвае жыццё, колькі людзей — столькі і праблем. І, на жаль, не ўсе з іх грамадзяне могуць вырашыць самастойна. Ад безвыходнасці шукаюць выйсце і стукаюць у любыя дзверы, дзе іх могуць выслухаць і дапамагчы. Такімі дзвярамі ўжо на працягу многіх гадоў з'яўляецца Савет Рэспублікі.

Да сенатараў, якія рэгулярна праводзяць асабістыя прыёмы грамадзян, са сваімі пытаннямі едуць жыхары з усёй краіны. Жадаючых трапіць на прыём да Старшыні Савета Рэспублікі заўсёды шмат — людзі ведаюць, што пасля размовы з Наталляй Іванаўнай яны ніколі не сыдуць без адказу і канкрэтнай парады. Вельмі часта пытанні вырашаюцца адразу на месцы.

Праблемы, з якімі прыходзяць і едуць у Савет Рэспублікі або ў іншае месца, дзе сустракаюцца з людзьмі сенатары, — самага рознага характару. Падчас апошняга асабістага прыёму грамадзян, які спікер верхняй палаты парламента праводзіла 27 красавіка, насельніцтва хвалявалі пытанні будаўніцтва і паляпшэння жыллёвых умоў, землекарыстання і падаткаабкладання. Традыцыйна не абышлося без праблем, звязаных з жыллёва-камунальнай гаспадаркай, працоўнымі ўзаемаадносінамі. З просьбамі звярталіся і бацькі хворых дзяцей, і дзеці пажылых бацькоў, якім патрэбна дапамога, і грамадзяне іншых краін, якія прасілі паскорыць працэс атрымання беларускага грамадзянства.

Дзецям-інвалідам — асаблівая ўвага

Сяргей Рыбалтоўскі прыйшоў на прыём з сынам-інвалідам. Мужчына паскардзіўся на зацягванне рамонтных работ у Цэнтры сацыяльнай рэабілітацыі дзяцей-інвалідаў і інвалідаў «Расток», які знаходзіцца ў Астрашыцкім Гарадку, што каля Мінска. На час капрамонту бацька хлопчыка папрасіў выдзеліць іншае месца для рэабілітацыі дзяцей з інваліднасцю ў летні перыяд.

Як расказала першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама Надзея Лазарэвіч, якая прысутнічала на прыёме, рэабілітацыйны цэнтр «Расток» уключаны ў Інвестыцыйную праграму горада Мінска, яго рэканструкцыя ідзе па плане.

Наталля Качанава запэўніла заклапочанага бацьку, што возьме на асабісты кантроль вырашэнне дадзенага пытання, і паабяцала пабываць у рэабілітацыйным цэнтры ў хуткім часе. Неўзабаве, па яе словах, будзе вызначана і месца, дзе на перыяд капрамонту дзеці з інваліднасцю пройдуць рэабілітацыю. Акрамя таго, Старшыня Савета Рэспублікі пацікавілася ў заяўніка, ці патрэбная хлопцу медыцынская дапамога.

Сяргей Аляксандравіч расказаў, што сын, якому ўжо 17 гадоў, — інвалід з дзяцінства. Па словах заяўніка, уся неабходная медыцынская дапамога яму аказваецца, але, як кожны бацька, ён хацеў бы, каб яго дзіця развівалася, вучылася. «Хочацца, каб ён пайшоў працаваць, стварыў сям'ю і жыў самастойна», — прызнаўся мужчына. У сваю чаргу, Наталля Качанава заўважыла, што развіццю інтэграванага навучання ў Савеце Рэспублікі ўдзяляецца асаблівая ўвага. У канцы размовы яна запрасіла Сяргея Аляксандравіча на пасяджэнне рабочай групы па згаданай тэме. «Такія пытанні, якія агучваюць бацькі дзяцей-інвалідаў, мы будзем выносіць на абмеркаванне», — адзначыла яна.

Некампетэнтнасць кадравай службы

— Чым мне вам дапамагчы? — звярнулася спікер верхняй палаты парламента да сужэнцаў Наталлі і Пятра Навакоўскіх, якія прыйшлі на асабісты прыём.

Жанчына расказала, што з ліпеня мінулага года хварэе. Калі пасля працяглага бальнічнага мінчанка выйшла на работу, з пэўных прычын ёй прапанавалі пайсці ў водпуск за свой кошт. Яна пагадзілася, але праз некалькі дзён зноў захварэла — прыйшлося нанава адкрываць бальнічны ліст. Аднак арганізацыя, у якой Наталля Міхайлаўна працуе, адмовілася жанчыне яго аплачваць — аргументуючы гэта тым, што супрацоўніца знаходзілася ў водпуску за свой кошт. Заяўніца звярнулася ў Савет Рэспублікі з просьбай, каб ёй аплацілі бальнічны ліст — для пенсіянеркі гэта немалыя грошы.

(Заканчэнне на 8-й стар.)

ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЯ, 9

Дыялог з насельніцтвам, міжнародная павестка і занятасць беспрацоўных

За вырашэннем якіх пытанняў правялі рабочы тыдзень сенатары

● Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні Міхаіл Русы правёў асабісты прыём грамадзян, у тым ліку індывідуальных прадпрымальнікаў, іх прадстаўнікоў і прадстаўнікоў юрыдычных асоб у Бярэзінскім раённым выканаўчым камітэце. Да парламентарыя звярнуліся па пытаннях падключэння дамоў да цэнтральнай сеткі водаправода, аказання паслуг ЖКГ, зямельных і грамадзянскіх спрэчак, аказання дапамогі на набыццё бытавой тэхнікі і іншага. Уважліва выслухаўшы заяўнікаў, Міхаіл Русы дэталёва разабраўся ў кожнай сітуацыі, даў неабходныя тлумачэнні грамадзянам, а мясцовым органам улады — адпаведныя даручэнні. Шэраг пытанняў узяты на асабісты кантроль сенатара. «З кожным прыёмам мы ўдасканальваем падыходы, і наша галоўная задача — зыходзячы з тых зваротаў, якія паступаюць да нас, сістэматызаваць пытанні, што найбольш часта ўздымаюцца, затым вызначыць прычыну іх з'яўлення і знайсці шляхі вырашэння, — адзначыў Міхаіл Русы. — Пры гэтым важна пачуць меркаванне насельніцтва і па больш глабальных пытаннях». Пасля правядзення прыёму грамадзян старшыня Пастаяннай камісіі азнаёміўся з ходам правядзення веснавых палявых работ у раёне.

● 28 красавіка — 2 мая старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы, каардынатар групы міжнародных назіральнікаў ад МПА СНД Сяргей Рачкоў узяў удзел у міжнародным маніторынгу за ходам падрыхтоўкі і правядзення рэферэндуму па праекце Канстытуцыйнага закона Рэспублікі Узбекістан «Аб Канстытуцыі Рэспублікі Узбекістан». У ходзе візіту ў Ташкент пад кіраўніцтвам сенатара быў праведзены шэраг сустрэч. У прыватнасці, група назіральнікаў МПА СНД за канстытуцыйным рэферэндумам ва Узбекістане на чале з Сяргеем Рачковым сустрэлася з кіраўніцтвам Канстытуцыйнага суда Узбекістана. У ходзе сустрэчы было адзначана, што Узбекістан упершыню ў гісторыі праводзіць рэферэндум па Канстытуцыі. Кажучы аб Асноўным Законе гэтай краіны, Сяргей Рачкоў заўважыў, што атрымаўся юрыдычна вывераны, глыбокі дакумент.

● Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Сяргей Сівец узяў удзел у пасяджэнні Мінскага раённага выканаўчага камітэта. Абмяркоўвалася пытанне рэалізацыі Дэкрэта Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 2 красавіка 2015 г. № 3 «Аб садзейнічанні занятасці насельніцтва» на тэрыторыі Мінскага раёна. Па выніках абмеркавання дадзенага пытання работа пастаянна дзеючай камісіі па каардынацыі работы па садзейнічанні занятасці насельніцтва Мінскага раёна была прызнана здавальняючай. Пры гэтым камісіі даручана прадоўжыць інфармацыйную работу ў рамках рэалізацыі Дэкрэта, аказанне кансультацыйнай, метадычнай і прававой дапамогі грамадзянам, якія звярнуліся ў камісію. Акрамя таго, дадзены шэраг даручэнняў КУП «ЖКГ Мінскага раёна», аддзелу жыллёва-камунальнай гаспадаркі Мінскага райвыканкама, інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах па Мінскім раёне.

Вераніка КАНЮТА.

СКАЗАЛІ — ЗРАБІЛІ

РАБОТА СІСТЭМЫ ЖКГ ПАВІННА БЫЦЬ АБСАЛЮТНА ІНШАЙ

Наталля КАЧАНАВА — пра водазабеспячэнне, добраўпарадкаванне і іншыя праблемныя пытанні сталіцы

Кіраўнікі адміністрацый Мінска павінны займацца ўсімі пытаннямі: ад правапарушэнняў да эканомікі — для гэтага ў іх ёсць усе паўнамоцтвы. Неабходна выконваць усе паказчыкі сацыяльна-эканамічнага развіцця комплексна. І для гэтага павінны існаваць самая жорсткая дысцыпліна і парадак, перакананая Наталля Качанава, Старшыня Савета Рэспублікі, упаўнаважаная Прэзідэнта па горадзе Мінску. Аб гэтым было сказана на сустрэчы з актывам сталіцы пры абмеркаванні выканання прагнозных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця за першы квартал.

«А як у мяне?»

Спікер адзначыла, што пэўныя праблемы існуюць у гандлі, будаўніцтве, сістэме ЖКГ, у рабоце са зваротамі грамадзян. Выканаты толькі адзін паказчык — па зніжэнні затрат, пра які казаў Прэзідэнт, астатняе — не. Яна нагадала пра неабходнасць уважліва слухаць выступленні Прэзідэнта на розных узроўнях, бо на іх ён дае дакладныя інструкцыі да дзеяння, якія трэба праламляць на сябе і задацца пытаннем «а як у мяне?»:

— Прэзідэнт быў на мотавелазаводзе. Пакуль ён туды не прыехаў і не сказаў, ні ў каго і думкі не ўзнікла, што можна выкарыстоўваць гэтую пляцоўку як арэндную. А цяпер са 150 тысяч м² плошчы там 120 ужо закантрактаваныя, і прадпрыемствы ды вытворчасці чакаюць, калі засяляцца туды і пачнуць працаваць. Пры гэтым працуе і сам завод без спынення.

Трэба думаць, дзе і як замяшчаць даходы, якія прыносілі сферы, што з-за аб'ектыўных прычын сёння «праселі», звярнула ўвагу Наталля Качанава.

— У нас павінна быць прадукцыя, якую можна рэалізоўваць, не запаўняючы склады. Напрыклад, прадукцыя прадпрыемства «Камволь» сёння практычна ў кожнай краме. Наша задача цяпер — выпускаць большы асартымент тканін і напаўняць імі крамы. Было заданне 6 мільёнаў пагонных метраў тканіны выпускаць — значыць трэба выпускаць, і сёння ёсць куды яе прадаць. І цана добрая — метр тканіны — 12-13, самая дарагая — 16 рублёў, гэта прымальны кошт.

Капрамонт, адсяленне, могілкі

Наталля Качанава перакананая, што работа сістэмы ЖКГ павінна быць абсалютна іншай, бо бадай што палова зваротаў грамадзян датычыцца менавіта дадзенай сферы. Яна згадала сітуацыю, з якой да яе на прыём па асабістых пытаннях прыйшла мінчанка:

— Жанчына задаецца пытаннем, чаму сёння плата за прыборку і асвятленне месцаў агульнага карыстання ў доме бярэцца ў залежнасці ад плошчы кватэр, а не ад колькасці жыльцоў. І я цалкам згодная, што гэта няправільна. І кіраўнік адміністрацыі мог бы ўзняць гэтае пытанне, каб яго вырашалі на самым высокім узроўні. У людзей невырашэнне пытанняў па іх зваротах, калі іх накіроўваюць ад адной інстанцыі да іншай, што выклікае незадавальненне. А гэта як лакмусавая паперка фарміравання даверу да ўладаў.

Капітальны рамонт павінен быць выкананы якасна, а не так, каб людзі гадамі хадзілі і дабіваліся выпраўлення яго хібаў. Вясенні абход зрабілі — расказалі ў прэсе, дзе што будзе сёлета зроблена, каб людзі ведалі. Адносна адсялення таксама трэба дакладна вызначацца: сектар адсяляюць — значыць адсяляюць. Навошта пераносіць тэрміны, калі людзі не ведаюць, абнаўляць ім сваё жыллё ці чакаць адсялення. Або здараецца, што ўвогуле перадумалі адсяляць, ці наадварот — тэрмінова трэба выязджаць заўтра.

— Гэта ўжо работа службаў архітэктуры — дакладна вызначыць, дзе што будзе рабіцца. Ёсць генплан, растлумачце людзям, дзе раён індывідуальнай забудовы застаецца, а дзе — не, — заклікала Наталля Качанава, звяртаючыся да кіраўніцтва сталіцы. — Сёння вы можаце прапанаваць свае варыянты, як будзе працаваць гэтая сістэма, дакладна выбудаваная, у сталіцы. Унесены змяненні ў дырэктыву ЖКГ, але ж гэта не застылы дакумент. Усё павінна быць гібкім і дакладным, але са зменай умоў павінны мяняцца і вы, каб знаходзіць метады, як працаваць з людзьмі. Павінны перавесці на падземныя крыніцы Мінск да 2025 года? Трэба тлумачыць людзям, што мы працуем у графіку і будзе, як і запланавана.

Трэба звярнуць увагу і на арганізацыю работы па аказанні рытуальных паслуг і адносна могілак, засяродзіла ўвагу сенатар. Яна прывяла прыклад жанчыны, якой ужо за 80, і яна ўсё жыццё ходзіць на пагост да мужа і сына, які памёр маленькі. А цяпер ёй кажуць, што на месцы побач з роднымі, якое яна для сябе падрыхтавала, ёсць нейкае пахаванне. Разабраліся — няма там пахавання. Але ж з'явіліся яшчэ нейкія праблемы: напэўна, нехта вельмі зацікаўлены ў гэтым кавалачку зямлі. Падобныя пытанні неабходна кантраляваць.

Для каго і дзе будаваць, што прадаваць

Грошы павінны расходавацца эфектыўна, і так, каб быў вынік. Шмат пытанняў узнікае адносна даўгабудаў і кошту жылля. Тры тысячы за квадратны метр для тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў — хіба гэта магчыма? — задалася пытаннем спікер і выказала меркаванне, што можна было б будаваць больш панэльных, а не каркасна-маналітных дамоў для людзей такой катэгорыі. У сталіцы, дарэчы, каля 180 тысяч чалавек, якія стаяць на чарзе.

— Панэльныя будынкі будуць каштаваць танней, і чарга асоб, якія маюць патрэбу ў жыллі, будзе рухацца хутчэй. Давайце больш будавацца ў гарадах-спадарожніках, у тых жа Смалявічах, Рудзенск развіваць, іншыя рэгіёны, каб людзі не жылі па 20 гадоў у інтэрнатах.

Што датычыцца гандлю, то тут усё неадназначна, ахарактарызавала сітуацыю Наталля Качанава:

— Усе крамы, нават тыя, што ў крокавай даступнасці, павінны выглядаць прыстойна, мець добры асартымент, раскладку і ўмераныя цэны. А айчынная прадукцыя ў іх — змяшчацца на цэнтральных паліцах, як і тавары з нацыянальнай сімволікай. Тое ж самае датычыцца і запраўак.

Ірына СІДАРОК.

ПАЧУЦЬ КОЖНАГА І ДАПАМАГЧЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

— Мы зоймемся прыведзеным пытаннем, — паабяцала Наталля Качанава. — Я бачу тут некампетэнтнасць кадравай службы інстытута (заяўніца працуе ва ўстанове Міністэрства прамысловасці. — **«Зв»**.).

Наталля Іванаўна пацікавілася, што канкрэтна ў жанчыны са здароўем і ці прымае яна лекі. Акрамя таго, спікер удакладніла, ці даўно грамадзянка была ў санаторыі, у сувязі з чым дала даручэнне выдзеліць пажылым мінчанам пуцёўку.

Падзякаваўшы за такую ўвагу, сужэнцы Навакоўскія ўзнялі яшчэ адно пытанне. Іх дачка загінула ў масавай цісканіне ў падземным пераходзе каля станцыі метро «Няміга» — трагедыя адбылася 30 мая 1999 года. Заяўнікі запыталіся, ці магчыма ім, а таксама іншым бацькам, у якіх тады загінулі дзеці, разлічваць на пэўны статус. Абнадзейваць жыхароў сталіцы Старшыня Савета Рэспублікі не стала, але паабяцала ўзняць гэтае пытанне на ўзроўні горада.

— Наталля Іванаўна з такім разуменнем нас выслухала, чалавек так прасякнуўся праблемай і адразу ўхапіўся за «нітачку», за якую ўсё гэта трэба разблытваць, — падзялілася сваімі ўражаннямі ад прыёму Наталля Навакоўская. — Нам ёсць з чым параўноўваць: дагэтуль мы ўжо куды толькі ні звярталіся. Задаволеныя сустрэчай, думаю, вынік будзе.

Высяляюць з жылля. А куды?

Людміла Міхайлаўна і Дзінара Раманаўна прыехалі ў Савет Рэспублікі з Дзяржынска. Жанчыны пражываюць у шматкватэрным доме, пабудаваным 36 гадоў таму ад мясцовага райспажыўтаварыства. У 2006 годзе Белкаапсаюзам была прынята пастанова аб перадачы кватэр у карыстанне жыхарам. Паколькі ў арганізацыі жанчыны завяршылі сваю работу, іх хочуць высяліць з кватэр. Адна з заяўніц расказала, што нядаўна ў яе нарадзілася ўнучка, якую яны нават прапісаць у гэтай кватэры ўжо не могуць. Гаспадыням жылплошчы прапаноўваюць выкупіць жыллё. Заяўніцы адзначылі, што для іх гэта непад'ёмная сума.

Спікер верхняй палаты парламента спытала ў першага намесніка старшыні праўлення Белкаапсаюза, які прысутнічаў падчас прыёму, як такое рашэнне было прынята. «Куды людзей дзенеце?» — удакладніла яна. Аляксандр Скрундзеўскі адзначыў, што выганяць людзей на вуліцу нават думкі не было.

— Па-першае, паглядзіце, адкуль такія цэны, — звярнулася Наталля Качанава да прадстаўніка Белкаапсаюза. — Новае жыллё будуецца па больш прымальных цэнах. Выдзялялі гэтае жыллё незразумела як. Тым не менш столькі гадоў людзі пражылі... Патрэбна зрабіць дакументы, каб людзі жылі. А калі выкупіць кватэры ва ўласнасць, то не па такой цане.

У Белкаапсаюзе паабяцалі вырашыць пытанне. У сваю чаргу, Савет Рэспублікі трымае сітуацыю на кантролі.

Несправядлівасць у аплаце

Без пытанняў, датычных жыллёва-камунальнай гаспадаркі, у Савеце Рэспублікі не абыходзіцца ні адзін прыём грамадзян. Гэты раз не стаў выключэннем. Мінчанка Тацяна Іванаўна паскардзілася на нерацыянальнасць аплаты такой паслугі ЖКГ, як асвятленне і прыборка месцаў агульнага карыстання. Жанчына лічыць, што несправядліва разлічваць аплату ад метражу кватэры. Па яе словах, сума аплаты павінна залежаць ад колькасці тых, хто пражывае ў кватэры.

— Я адна жыву, а мае суседзі — учатырох, — канкрэтызавала заяўніца. — Але паколькі мая кватэра большая, за асвятленне і прыборку ў пад'ездзе я плачу больш, чым яны. Хоць лагічна, што смецця больш наносяць чатыры чалавекі, чым адзін.

Наталля Качанава пагадзілася з прэтэнзіяй мінчанкі да жыллёва-камунальнай службы. Па яе словах, налічваць аплату за ацяпленне, зыходзячы з метража кватэры, — правільна, але суадносіць з метражом прыборку месцаў агульнага карыстання — нонсэнс. Спікер верхняй палаты парламента дала шэраг даручэнняў Міністэрству жыллёва-камунальнай гаспадаркі і паведаміла, што парламентарыі яшчэ раз вернуцца да Жыллёвага кодэкса, каб перагледзець прыведзенае пытанне.

Статусу вязня быць ці не быць?

Мінчанка Валянціна Міхайлаўна прадстаўляла інтарэсы сваёй маці. Той 92 гады, яна жыве ў Пружанах, таму самастойна і з прычыны ўзросту, і з-за немалой адлегласці прыехаць у Савет Рэспублікі не змагла. Алена Міхайлаўна, маці заяўніцы, у гады Вялікай Айчыннай вайны жыла на тэрыторыі акупаванай Беларусі. У ліпені 1942 года яна была вывезена на прымусовыя работы ў Беласток. З 1994 года жанчына мела статус малалетняга вязня. Праз тры гады статус у адносінах да жанчыны быў адменены.

— Растлумачылі гэта тым, што ў перыяд, калі мама знаходзілася на прымусовых работах, Беласток з'яўляўся тэрыторыяй БССР, — звярнула ўвагу Валянціна Міхайлаўна.

Наталля Качанава пацікавілася, ці ёсць у жанчыны дакумент, які пацвярджае тое, што яе мама знаходзілася на прымусовых работах у Беластоку. Заяўніца паказала даведку, выдадзеную ёй Дзяржаўным архівам Брэсцкай вобласці. Мінчанка паказала і пасведчанне да юбілейнага медаля, уручанага яе маці да 50-годдзя Перамогі.

Старшыня Савета Рэспублікі заўважыла, што такіх людзей, як маці заяўніцы, вывозілі сілком. Чаму іх не лічаць вязнямі, давядзецца разабрацца. Адпаведныя даручэнні былі дадзены кампетэнтным службам.

Чыя агароджа?

Жыхарку Валожынскага раёна Маргарыту Пятрову ў Савет Рэспублікі прывяло зямельнае пытанне, а дакладней — высокая агароджа, устаноўленая суседзямі на ўездзе да гаспадарчых пабудоў уладальніцы. Цяпер, каб трапіць да свайго ўчастка на машыне, сям'і заяўніцы трэба аб'ехаць усю вёску.

Спікер верхняй палаты парламента ў курсе пытання — некалькі тыдняў таму сітуацыя абмяркоўвалася падчас прамой тэлефоннай лініі. Наталля Качанава здзіўленая, што дагэтуль мясцовыя ўлады не вырашылі праблему.

Як расказаў першы намеснік старшыні Валожынскага райвыканкама Віктар Лявонік, прадстаўнікі мясцовай улады выязджалі ў вёску па згаданым пытанні. На іх думку, агароджа на месцы праезду ўстаноўлена законна.

Тое, што разабрацца ў сітуацыі на мясцовым узроўні не атрымаецца, стала зразумела тады, калі абодва бакі пачалі паказваць фотаздымкі і даказваць свой пункт гледжання. Тым больш што, са слоў заяўніцы, у яе адрас паступалі пагрозы: у прыватнасці, павышанай увагі органаў сацыяльнай абароны да шматдзетнай сям'і. У сувязі з гэтым першае даручэнне Наталлі Іванаўны — разабрацца ў пытанні органам унутраных спраў. Акрамя таго, высвятленнем зямельнай спрэчкі будзе займацца профільная камісія Савета Рэспублікі. Аднак тое не вызваляе мясцовыя органы ўлады ад адказнасці. «Зрабіце так, каб было зручна і аднаму чалавеку, і другому», — звярнула ўвагу першага намесніка старшыні райвыканкама спікер.

Маргарыта Пятрова засталася задаволеная тым, што было зроблена для вырашэння пытання, з якім яна звярнулася ў Савет Рэспублікі. «Вельмі добра, што існуюць такія прыёмы», — заўважыла яна.

Падчас прыёму грамадзян узнімаліся самыя розныя пытанні. Адказ атрымаў кожны. Камусьці пашчасціла — іх сітуацыю вырашылі непасрэдна на месцы. Для высвятлення іншых пытанняў спатрэбіцца пэўны час. Даручэнні кампетэнтным органам дадзены. Застаецца чакаць іх выканання.

Вераніка КАНЮТА.

АД ІНІЦЫЯТЫВЫ ДА ВЫНІКУ

У Магілёўскай вобласці прайшоў першы рэгіянальны форум, прысвечаны мясцоваму самакіраванню

Дэвіз I рэгіянальнага форуму «Мясцовае самакіраванне ў Магілёўскай вобласці» — «Ініцыятыва, адзінства, дзеянне, вынік» — вызначыў і сам сэнс падзеі. Мерапрыемства абагульніла назапашаны вопыт, выявіла дамінанты, расставіла акцэнты. А галоўнае, наглядна паказала, што работа толькі тады мае плён, калі ў ёй задзейнічаны ўсе, пачынаючы ад жыхароў, заканчваючы дэпутатамі і прадстаўнікамі выканаўчай улады.

Форум аб'яднаў некалькі пакаленняў.

Ініцыятыўнасць трэба выхоўваць

Форум ахапіў усю вобласць. На працягу трох дзён у Магілёве, Бабруйску і райцэнтрах паўсюдна праходзілі выставы, круглыя сталы, актуальныя дыялогі, акцыі па пасадцы Алей міру і стваральнай працы. У рабоце былі задзейнічаны ўсе — моладзь, прадстаўнікі органаў мясцовага самакіравання, народныя выбраннікі, спецыялісты абл-, гар-, райвыканкамаў, парламентарыі, заканатворцы.

Тэма мясцовага, вучнёўскага і студэнцкага самакіравання і сучасныя падыходы ў іх развіцці раскрывалася падчас работы адпаведных секцый, якія працавалі на пляцоўках магілёўскіх ВНУ і Бабруйскага гарсавета. Адзін дзень форуму быў прысвечаны Адзінаму дню самакіравання. Актывісты маладзёжных парламентаў правялі яго разам са старшынямі рай- і гарсаветаў, паглядзелі, як тыя працуюць. Вынікі трохдзённай работы былі падведзены на пленарным пасяджэнні, якое адбылося на базе Беларуска-Расійскага ўніверсітэта (БРУ). Падчас яго былі ўзнагароджаны пераможцы віктарыны сярод школьнікаў і студэнтаў на веданне гісторыі развіцця мясцовага самакіравання, выбарчага працэсу і актуальных аспектаў нарматворчасці. Ініцыятыва не правядзення належала Магілёўскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў. На пленарным пасяджэнні была таксама падпісана Дэкларацыя аб далучэнні да дасягнення Мэт устойлівага развіцця паміж Магілёўскім аблвыканкамам і БРУ.

На базе ВНУ ў гэты ж дзень адбылася прэзентацыя Міжнароднага навукова-даследчага цэнтра па ўстойлівым развіцці, зялёнай эканоміцы і інфарматызацыі.

— Моладзь — вялікая рухаючая сіла грамадства, мы гэтую місію разумеем і выкарыстоўваем,— падкрэсліў падчас адкрыцця цэнтра **рэктар БРУ Міхаіл ЛУСЦЯНКОЎ.** — У беларускіх ВНУ створаны магчымасці для самарэалізацыі і рэалізацыі студэнцкіх ініцыятыў. Адкрыццё на базе нашага эканамічнага факультэта навукова-адукацыйнага цэнтра для прасоўвання ідэй устойлівага развіцця, зялёнай эканомікі і інфарматызацыі — яшчэ адзін крок для самарэалізацыі моладзі. Кожную восень мы праводзім для ініцыятыўных дзяўчат і хлопцаў конкурс стартапаў, у якім бяруць удзел нават школьнікі. Да нас паступаюць праекты з усёй вобласці, мы іх разглядаем, але шматлікія ідэі маюць патрэбу ў дапрацоўцы. Цяпер будзе магчымасць яшчэ іх і пралічыць.

10 тысяч аб'яднаных ідэямі самакіравання

Менавіта такая агульная колькасць насельніцтва задзейнічана па вобласці ў органах мясцовага самакіравання. Пра гэта паведаміла **старшыня Магілёўскага аблсавета дэпутатаў Ірына РАІНЧЫК.**

— Важнасць нашага вялікага мерапрыемства цяжка пераацаніць, — адзначыла яна. — На працягу трох дзён разам з дэпутатамі працавалі прадстаўнікі Маладзёжнага парламента, студэнцтва, школьнікі. Наша задача была аб'яднаць вакол пытанняў мясцовага самакіравання не толькі дэпутатаў, членаў Савета Рэспублікі, дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў, але і грамадскасць. І вельмі важна, што на ўзроўні аблвыканкама і аблсавета ініцыятывы ад жыхароў знаходзяць падтрымку, у тым ліку фінансавую.

На выставе можна было ўбачыць справаздачы добрых спраў, якія рэалізавала насельніцтва разам з уладай.

Пра важнасць форума казаў і **намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Руслан СТРАХАР.**

— Сумесная работа выканаўчых органаў з дэпутатамі праводзіцца пастаянна, — канстатаваў ён. — Без разумення праблем, якія сёння цікавяць жыхароў нашай вобласці, без ранжыравання гэтых праблем немагчыма пабудаваць ніякую стратэгію. Нам вельмі важна ведаць, якія праблемы хвалююць грамадзян, якія праблемы яны лічаць найбольш важнымі, і канцэнтраваць увагу на вырашэнні гэтых пытанняў. Работа такая вялася заўсёды, але цяпер мы імплеменціравалі стратэгію ўстойлівага развіцця ва ўсе праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця на пяцігодку, у тым ліку раённыя. І ў гэтым супрацоўніцтве мы бачым залог развіцця ўсёй вобласці.

Ініцыятывам — зялёнае святло

Сёння ў беларускім парламенце вядзецца вялікая работа па пытаннях змянення, дапаўнення, прыняцця новых законаў, якія рэгламентуюць дэпутацкую дзейнасць. Рыхтуецца праект Закона аб мясцовым кіраванні і самакіраванні, у які будуць уносіцца змяненні і дапаўненні. Напрыклад, з'явіцца новая глава па рэалізацыі грамадзянскіх ініцыятываў.

— Моцная рэгіянальная палітыка, развітое мясцовае самакіраванне — гэта ініцыятывы, самазанятасць, усё тое, пра што ішла гаворка падчас форуму, — рэзюмаваў **старшыня Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы Палаты прадстаўнікоў Ігар МАРЗАЛЮК.** — Калі мы гаворым пра заканадаўчую практыку, мэты ўстойлівага развіцця, то галоўнае ў гэтым — якраз нацыянальны інтарэс, інтарэс краіны, рэгіёнаў. Мы займаемся ініцыятывамі і праектамі, каб дастойна прадстаўляць краіну ў свеце. Напружаная работа ідзе па прывядзенні ў парадак законаў з улікам канстытуцыйных змяненняў, якія адбыліся. Што датычыцца мясцовага самакіравання, самае галоўнае, каб людзі, выкарыстоўваючы той заканадаўчы інструментарый, які ёсць на сённяшні дзень, маглі рэалізаваць свае ініцыятывы. Мы павінны рэагаваць не на нейкія сістэматычныя скаргі прафесійных скаржнікаў, а на тыя ініцыятывы, што ідуць ад людзей, якія і самі гатовыя ўкласціся, і іншых падцягнуць. Грамадзянская супольнасць — гэта самаініцыятыўныя грамадзяне, якія ўзаемадзейнічаюць у рамках Канстытуцыі і ў рамках заканадаўчага поля з органамі ўлады. Магілёўская вобласць дэманструе вялікую актыўнасць і тут ажыццяўляецца шмат ініцыятыў. Гэта выдатна паказвае, што рэгіён развіваецца і імкнецца быць у лідарах.

Школьніца з Краснаполля Валерыя НЕДАПЫТАЛЬСКАЯ атрымала дыплом за перамогу ў віктарыне на веданне мясцовага самакіравання.

Арыентацыя на моладзь

Фарміраванне ў свядомасці школьнікаў асноў беларускай дэмакратыі ў першую чаргу залежыць ад педагагічных работнікаў. На гэтым акцэнтаваў увагу **намеснік старшыні Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіцці, рэктар Акадэміі паслядыпломнай адукацыі Алег ДЗЯЧЭНКА.**

— Для таго каб фарміраваць дэмакратыю, павінны быць адпаведныя ўмовы, — лічыць ён. — Правядзенне форуму якраз і ёсць адна з умоў фарміравання дэмакратыі ў нашай дзяржаве, фарміравання народаўладдзя. На форуме мы абмяняліся вопытам работы органаў мясцовага самакіравання, паглядзелі, як яны фарміруюцца са школы. У рабоце секцыі «Вучнёўскае самакіраванне — шлях да развіцця асобы» ўзяло ўдзел фактычна каля 500 педагагічных работнікаў — сто непасрэдна, астатнія далучыліся ў фармаце відэаканферэнцыі. Усяго да абмеркавання надзённых пытанняў падключыліся 272 школы Магілёўскай вобласці. Фактычна мы правялі ўнікальную па сваім маштабе і змесце дыялогавую пляцоўку па абмене перадавым педагагічным вопытам палітычнай сацыялізацыі асобы, выяўлення сярод школьнікаў будучых лідараў грамадскай думкі, фарміравання лідарскіх якасцяў навучэнцаў.

З гэтым меркаваннем цалкам згодны **старшыня Маладзёжнага парламента пры аблсавеце Міхаіл ПАГОЦКІ.**

— Школы — стартавая пляцоўка, дзе закладваюцца асновы маладзёжнага парламентарызму, — канстатаваў ён. — Моладзь атрымлівае той вопыт, які ёй спатрэбіцца ў будучым. У кожнай ВНУ развітое студэнцкае самакіраванне, кірунак аднолькавы — прасоўваць ідэі, рэалізоўваць сябе ў спорце, праектнай дзейнасці, навуцы і гэтак далей.

Акцэнт — выключна на канструктыўныя ініцыятывы

З 2015 года на Магілёўшчыне актыўна працуе з ініцыятывамі насельніцтва абласная асацыяцыя мясцовых Саветаў дэпутатаў, якая падтрымлівае насельніцтва. **Старшыня праўлення Магілёўскай абласной асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў Анатоль МАЦЮЛІН** падзяліўся думкамі наконт таго, што можа аб'яднаць людзей.

— Трэба шукаць тыя прапановы і ідэі, якія і на наш погляд, і на погляд людзей, што жывуць у тым ці іншым мікрараёне, важныя, — лічыць ён. — Для гэтага трэба ведаць сваіх выбаршчыкаў у твар, быць у курсе іх надзей і патрэб. Тады будзе проста вырашаць праблему, нават калі існуюць фінансавыя складанасці. І трэба ўсё даводзіць да ведама насельніцтва. Тая ж віктарына, якую мы правялі, таксама карысны вопыт. Калі школьнікі будуць разумець азы мясцовага самакіравання, яны змогуць праявіць сябе і ў студэнцкай сферы, і ў жыцці.

У Магілёве, Бабруйску, райцэнтрах вобласці прыкладам самаарганізацыі грамадзян па вырашэнні пытанняў мясцовага значэння з'яўляюцца калегіяльныя органы мясцовага самакіравання. Яны прыцягваюць да сябе людзей ініцыятыўных, неабыякавых, тых, у каго вырашэнне праблем не зводзіцца да ўтрымання і скаргаў у розныя інстанцыі. Тут прывыклі дзейнічаць канструктыўна, разам з дэпутатамі і ўладай. Вядома, ёсць пытанні, якія вырашыць на мясцовым узроўні складана, але і іх трэба ўзнімаць.

— Трэба, каб органы тэрытарыяльнага кіравання бралі больш актыўны ўдзел у разглядзе пытанняў, якія перашкаджаюць жыць камфортна, — адзначыў **старшыня пастаяннай камісіі па эканоміцы, бюджэце і фінансах Магілёўскага аблсавета дэпутатаў Анатоль ГЛАЗ.** — Узяць тое ж набалелае пытанне з ацяпленнем. Вясной рэжым працеплівання магчымы, а восенню чамусьці не. Трэба чакаць, пакуль сярэднясутачная тэмпература на працягу некалькіх дзён складзе нейкі там мінімум. Калі ў дзіцячых садках уключылі батарэі, чаму ў кватэрах дзеці павінны мерзнуць? І з такімі ініцыятывамі могуць выступаць органы мясцовага самакіравання, падганяць такім чынам органы ўлады праз дэпутатаў усіх узроўняў. Надышоў час ссунуць акцэнт з неканструктыўных скаргаў на стваральныя ініцыятывы.

Нэлі ЗІГУЛЯ, фота аўтара.

ШТО СХАВАНА Ў «ЧАМАДАНЕ ПАМЯЦІ»?

Аб ваеннай гісторыі раскажуць вясковыя малыя

На тэрыторыі Бальшавіцкага сельскага Савета Гомельскага раёна сёлета на святочным канцэрце да Дня Перамогі ўпершыню ўласныя нумары прадставяць мясцовыя дашкаляты. Падрыхтаваць выступленне малым дапамог досвед удзелу ў праекце, унікальным не толькі для іх сельсавета, але і ўсяго раёна. Выхаванцы Бальшавіцкага санаторнага дзіцячага садка, іх сем'і і педагогі сваімі сіламі стварылі музейны пакой памяці ваеннай гісторыі. Гэта першы падобны вопыт, які ажыццявілі ў Гомельскім раёне на базе дашкольнай навучальнай установы.

Чатыры месяцы — ад ідэі стварэння да першай экскурсіі па музейным пакоі... Карпатлівую работу па зборы матэрыялаў для экспазіцый правялі жыхары Бальшавіцкага сельскага Савета, супрацоўнікі санаторнага дзіцячага садка, а таксама бацькі, бабулі і дзядулі выхаванцаў.

— Доўга працавалі над тым, каб сабраць інфармацыю аб родных нашых дзяцей, якія ваявалі ў Вялікую Айчынную вайну, — распавяла **галоўная ідэйная натхняльніца стварэння музейнага пакоя, загадчыца Бальшавіцкага санаторнага дзіцячага садка Святлана БАЛАБАНОВІЧ.** — Бацькі выхаванцаў прыносілі фатаграфіі герояў, гісторыі пра іх жыццё, узнагародныя кніжкі. З дакументаў і фота наш калектыў ужо сваімі сіламі рабіў копіі. Каб гэтыя экспанаты выглядалі больш натуральна для музея, мы іх састарвалі.

Пра герояў Вялікай Айчыннай вайны — ураджэнцаў роднага сельсавета або Гомельскага раёна праз фатаграфіі, копіі ўзнагародных кніжак і медалёў расказалі не толькі сем'і выхаванцаў, але і самі педагогі і работнікі дзіцячага садка. Маглі паўдзельнічаць у стварэнні экспазіцыі аб героях і проста ўсе ахвотныя жыхары рабочага пасёлка Бальшавік, спецыялісты дашкольнай адукацыі, якія працавалі ў мінулыя гады.

Адказную задачу па стварэнні макетаў і панарам узялі на сябе супрацоўніцы ўстановы адукацыі — намеснік загадчыка Дар'я Гаўрыленка і дапаможны работнік Галіна Шляхценка.

— Для музейнага пакоя зрабіла макет манумента на плошчы Перамогі ў Мінску, — падзялілася Галіна Шляхценка, якая працуе ў дзіцячым садку з першых дзён яго адкрыцця, ужо больш за трыццаць гадоў.

Аўтары панарам, прысвечаных падзеям і фактам ваеннай гісторыі, — Алена Адамчыкава і Юлія Званцова.

— У найбліжэйшых планах — дапрацаваць кожны макет і панарамы экспазіцый запісанай «агучкай». Каб у музычным суправаджэнні і голасам дыктара ішоў аповед пра канкрэтныя старонкі ваеннай гісторыі, якія мы адлюстравалі ў музейным пакоі, — адзначыла жыхарка рабочага пасёлка Бальшавік, **выхавальніца санаторнага дзіцячага садка Алена АДАМЧЫКАВА.**

Памочнік выхавальніка Юлія ЗВАНЦОВА ў свой час скончыла мастацкую школу. Яе талент малявання цяпер — нагода для гонару калектыву садка і яго выхаванцаў.

— Паралельна рабоце з макетамі ў вольны ад работы час пісала фрэску на сцяне. Не было першапачатковага эскіза малюнка, а толькі пэўныя вобразы-сімвалы, якія хацелася адлюстраваць.

Выхаванка дзіцячага садка Таісія АДАМЧЫКАВА дапамагала рыхтаваць для музея фота і звесткі пра свайго прадзеда — героя вайны — Уладзіміра Склярова.

Выхаванцы выпускной групы дэманструюць макет, над якім працавалі разам з педагогамі.

Дарэчы, склаўся цэльны малюнак, не з пэўнай явы, а з чорнага крумкача, зробленага з прасаванай паперы. А «закальцаваць» гісторыю ад пачатку вайны да Перамогі дапамог вобраз белага голуба як сімвала міру, — падзялілася памочнік выхавальніка Юлія Званцова.

Яе калегі таксама падзяліліся мноствам цікавых нюансаў стварэння музейнага праекта сваімі сіламі. Напрыклад, хоць яны працуюць у сельскай мясцовасці, ім цяжка было знайсці добрае пер'е для макетаў. Пер'е па пошце пераслалі сваякі супрацоўнікаў садка. А вось састарваць фота і копіі дакументаў для музея давялося ў ваннах з кавай. Мох для панарам педагогі збіралі на занятках разам з дзецьмі, пасля рвалі-круцілі матэрыял для афармлення макетаў. Усім калектывам стварылі і адзін з цэнтральных экспанатаў музейнага пакоя — ніцую вярбу. Кожны лісточак уручную выразалі з каляровага палімернага матэрыялу, а ствол дрэва зрабілі са скручаных аркушаў паперы.

— Вярба, як расказваем дзецям, — сімвал смутку па тых, хто выканаў свой воінскі абавязак цаной уласнага жыцця. Але не толькі да дрэва, але і да ўсіх рэчаў-сімвалаў у пакоі дзеці могуць дакрануцца рукамі. Наша ідэя — данесці факты ваеннай гісторыі так, каб малым было зразумела і цікава. Напрыклад, мы зрабілі пано з ілюстрацыяй авіябаёў «начных ведзьмаў». Тлумачым дзецям, што так са страхам фашысты называлі лётчыц легендарнага жаночага савецкага авіяцыйнага палка. Дзеці могуць пабачыць макеты самалётаў тых часоў і парашутаў, на якіх дэсантуюцца не людзі, а гваздзікі — кветкі памяці, — расказвае Святлана Балабановіч.

Сем'і выхаванцаў дзіцячага садка перадалі ў музейны пакой копіі лістоў, якія дасылалі з фронту іх дзяды і прадзеды.

Асобнае месца ў экспазіцыі займаюць матэрыялы, прысвечаныя воінам-інтэрнацыяналістам, падрыхтаваныя Дар'яй Гаўрыленкай.

— Тэматыка патрыятычных заняткаў можа мяняцца. Мы прыдумалі «Чамадан памяці». Гэта сапраўдная рарытэтная рэч, якую можна напоўніць тымі прадметамі, пра якія распавядаем дзецям. Напрыклад, у чамадане ляжыць наручны гадзіннік салдата-героя, — тлумачыць Святлана Балабановіч. — Галоўная ідэя нашага музейнага праекта: каб ваенная гісторыя падавалася не толькі праз вусны аповед, але і праз практычную пазнавальную дзейнасць. Мы як педагогі імкнуліся паказаць дзецям, што вайна — гэта мінулае, якое не павінна паўтарыцца. Няхай толькі на макетах, а не ў рэальным жыцці, давядзецца бачыць, што вайна — гэта дрэнна, цёмна, страшна, разбуральна. Я ўпэўнена, што нашы дзеці, калі пойдуць у школу, ужо шмат будуць ведаць пра ваенную гісторыю.

Сёння музейны пакой санаторнага дзіцячага садка ў Бальшавіку гатовы праводзіць экскурсіі для дашкольнікаў і малодшых школьнікаў з усіх населеных пунктаў Гомельскага раёна, сцвярджае **выконваючая абавязкі старшыні Бальшавіцкага сельвыканкама Людміла КЛЕЦ:**

— Уражвае тое, што такі цікавы музейны праект сваімі сіламі ажыццявілі вясковыя жыхары і калектыў сельскай навучальнай установы. На тэрыторыі нашага сельсавета пражывае звыш трох тысяч трохсот чалавек, з якіх амаль 800 — дзеці і моладзь. Працуюць у нас сярэдняя школа і дзве дашкольныя навучальныя ўстановы.

Але падобнай асобнай музейнай экспазіцыі ад ваеннай гісторыі да сённяшняга часу ў сельсавеце не было. Музейны пакой санаторнага дзіцячага садка атрымаўся такі, што яму могуць пазайздросціць не толькі многія ўстановы адукацыі, але і ў цэлым сельскія населеныя пункты нашага раёна.

Наталля КАПРЫЛЕНКА,
фота аўтара.

МЯСЦОВАЕ САМАКІРАВАННЕ
ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15 ад 17 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 311 17 35;

e-mail: info@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 10.421. Нумар падпісаны ў 19.30 2 мая 2023 года.

Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Лот: капитальное строение с инвентарным номером 125/С-12711 (наименование: жилой дом; назначение: здание одноквартирного жилого дома) площадью 34,3 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., Каменецкий р-н, Ратайчицкий с/с, д. Борщёво, ул. Веры Хоружей, 5, на земельном участке с кадастровым номером 124085500601000065, площадью 0,2500 га, составные части и принадлежности: две холодных пристройки, три сарая, колодец

Начальная цена, руб.	17 843,51	Размер задатка, руб.	1 784,35

Продавец: ОАО «Беловежский», Брестская обл., Каменецкий р-н, аг. Беловежский, ул. Ленина, 2, тел. 80163172881. **Организатор торгов:** Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Брест, ул. Наганова, 10-329, тел./ф 80162408701. Задаток вносится на расчетный счет Организатора аукциона до подачи заявления. **Р/с для перечисления задатка:** BY32BAPB30127866600100000000, в ОАО «Белагропромбанк» ЦБУ № 116 в г. Брест, РД по Брестской области, код банка BAPBBY2X, УНП 201028245, код платежа 40901. **Условия продажи:** без условий. **Срок заключения договора купли-продажи:** в течение 20 рабочих дней со дня проведения аукциона. **Условия оплаты:** согласно заключенному договору купли-продажи. **Информация о возмещении затрат:** участник аукциона, выигравший торги, в течение 3 рабочих дней со дня аукциона возмещает фактические затраты на организацию и проведение аукциона, включающие вознаграждение Организатора аукциона. **Срок возможного отказа от проведения аукциона:** не позднее чем за 3 календарных дня до наступления даты проведения аукциона. **Шаг аукциона:** 5 % от предыдущей названной цены

Аукцион состоится 06 июня 2023 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-325

Сведения о документах, которые необходимо представить для участия в аукционе, порядок, в соответствии с которым проводится аукцион, а также иная информация содержатся на сайте Организатора аукциона www.ocenkabrest.by, на сайте Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь (https://au.nca.by/auction/15453), а также можно узнать по телефонам: 8 (0162) 40-87-01, 40-87-02

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-329 в рабочие дни с 9.00 до 17.00

Последний день приема заявлений – 05 июня 2023 г. до 17.00

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона, оператор ЭТП	ООО «Расантехторг», г. Минск, ул. Беды, 33, помещение 339. Адрес ЭТП: **www.torgi24.by**
Продавец	ОАО «Столбцовский РКБО» Минская область, г. Столбцы, ул. Я. Коласа, 28

Предмет электронных торгов:

Лот	Наименование (назначение), инвентарный номер	Начальная цена с НДС (бел. руб.)
926	Капитальное строение с инвентарным № 622/С-48252, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 625485805101000125 по адресу: Минская обл., Столбцовский р-н, Деревнянский с/с, д. Ивное, ул. Садовая, д. 18А, наименование – здание КПП, составные части и принадлежности: 1-пристройка, А1/д-здание КПП	3 456,00
927	Капитальное строение с инвентарным № 622/С-48253, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 625483404101000305 по адресу: Минская обл., Столбцовский р-н, Налибокский с/с, аг. Налибоки, ул. Озёрная, д. 15А, наименование – здание КПП, составные части и принадлежности: А1/к-здание КПП	4 800,00

Размер шага составляет **5 %** от начальной цены лота

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях (**для каждого лота**) перечисляется на р/с BY56UNBS30120893600010000933 в ЗАО «БСБ Банк», код UNBSBY2X, г. Минск, пр-т Победителей, 23/3, УНП 191514793, получатель: ООО «Расантехторг»

Срок подписания договора купли-продажи: 15 (пятнадцать) рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Победитель торгов (претендент на покупку) обязан оплатить предмет аукциона в соответствии с договором купли-продажи, но не позднее 15 (пятнадцати) дней с даты подписания договора купли-продажи

Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан возместить затраты на проведение торгов и оплатить вознаграждение организатору аукциона в размере **10 %** от цены продажи лота в течение 5 (пяти) дней со дня проведения аукциона. Затраты на организацию и проведение электронных торгов составили: по лоту (для каждого лота) – не **более 1900,00 бел. руб.**

Начало торгов по лотам № 926, № 927:
19 мая 2023 г. в 09.00 до 16.00

Для участия в торгах необходимо подать заявку и пройти регистрацию в качестве участника торгов на торговой площадке: **www.torgi24.by**. Прием документов на участие в торгах осуществляется организатором торгов ООО «Расантехторг» на электронную почту: **info@torgi24.by**. Срок приема заявлений на участие в торгах и оплаты задатка по лотам № 926, № 927 – с **03.05.2023 по 17.05.2023** с 9.00 до 17.00

Контактные данные: +375 (29) 607-79-50; +375 (29) 607-22-87. E-mail: info@torgi24.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Дзержинского филиала Минского областного потребительского общества (продавец) проводит открытый аукцион по продаже

ЗДАНИЯ МАГАЗИНА № 137

с инв. № 620/С-44204 общей площадью 178,3 кв. м, расположенного на земельном участке с кадастровым номером 622250600001002224 *(право аренды по 01.08.2121)* **площадью 0,0343 га по адресу: Минская область, Дзержинский район, г. Фаниполь, ул. Чапского, 17.**

Начальная цена с НДС (20 %) – **135 375,74** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **13 537,00** бел. руб.

Задаток перечисляется на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, код платежа – 40901, код категории платежа OTHR, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 6 (шести) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона и возмещает продавцу затраты на публикацию извещения о проведении аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущие извещения были опубликованы в газете «Звязда» от 18.02.2023, 15.04.2023.

Аукцион состоится **18.05.2023** в **14.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **17.05.2023** до **16.00** в каб. 320 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17, 136-31-11. Тел. для осмотра: (801716) 6 49 33; (8029) 578 35 46.

УНП 600037767

Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Предмет торгов – **Лот:**
1) Кап. строение с инв. № **110/С-4881** (наименование: здание котельной; назначение: здание специализированное энергетики), площадью 1153,1 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, 65Б, на земельном участке с кад. № 141000000001002734, площадью 0,5501 га, составные части и принадлежности: одна кирпичная, одна панельная пристройки, кирпичная насосная, бетонное крыльцо; **2)** Кап. строение с инв. № **110/С-99163** (наименование: трансформаторная подстанция; назначение: здание специализированное энергетики), площадью 56,9 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, 65А, на земельном участке с кад. № 141000000001002734, площадью 0,5501 га; **3)** Кап. строение с инв. № **110/С-98927** (наименование: автомобильная стоянка; назначение: сооружение специализированное автомобильного транспорта и автодорожного хозяйства), площадью 3000,0 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, 96, на земельном участке с кад. № 141000000005001000, площадью 0,3000 га, составные части и принадлежности: ограждение, ворота, ворота, калитка, площадка, нежилое здание; **4)** Кап. строение с инв. № **110/С-117111** (наименование: внутриплощадочные сети 10 кВ; назначение: сооружение специализированное энергетики) протяженностью 125,8 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, 61, внутриплощадочные сети 10 кВ, составные части и принадлежности: А-кабель, Б-кабель; **5)** Кап. строение с инв. № **110/С-117112** (наименование: внутриплощадочные сети 0,4 кВ; назначение: сооружение специализированное энергетики) протяженностью 74,3 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, 61, внутриплощадочные сети 0,4 кВ, составные части и принадлежности: А-кабель; **6)** Кап. строение с инв. № **110/С-102033** (наименование: сеть канализации; назначение: сооружение специализированное водохозяйственного назначения) протяженностью 371,7 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, д. 61, составные части и принадлежности: сеть канализации состоит из трубопровода безнапорного (А, Б, В, Г, Д, Е, Ж), выпуска, ливнеотвода (И, К, Л, М) с техническими характеристиками согласно техническому паспорту; **7)** Кап. строение с инв. № **110/С-117103** (наименование: внеплощадочные электрические сети; назначение: сооружение специализированное энергетики) протяженностью 298,4 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, д. 61, составные части и принадлежности: А, Б – силовые кабели; **8)** Кап. строение с инв. № **110/С-102026** (наименование: сети канализации; назначение: сооружение специализированное водохозяйственного назначения) протяженностью 82,3 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, д. 61, составные части и принадлежности: сети канализации состоят из двух трубопроводов безнапорных (А, Б), двух выпусков, двух ливневодов (В, Г) с техническими характеристиками согласно техническому паспорту; **9)** Панель ЩО-70, инв. № 3397; **10)** Панель ЩО-70, инв. № 3401; **11)** Панель ЩО-70, инв. № 3402; **12)** Панель ЩО-70-3-20, инв. № 3494; **13)** Панель ЩО-70-3-37, инв. № 3495; **14)** Панель ЩО-70-3-20, инв. № 3496; **15)** Камера КСО-366-44, инв. № 3365; **16)** Камера КСО-366-44, инв. № 3366; **17)** Камера КСО-366-14, инв. № 3367; **18)** Камера КСО-366-15, инв. № 3368; **19)** Камера КСО-366 с сек. раз, инв. № 3369; **20)** Камера КВ-1310-12,5-630 ввод, инв. № 3370; **21)** Камера КВ-1310-12,5-630 ввод, инв. № 3371; **22)** Камера КВ-1310-12,5-630 секц., инв. № 3372; **23)** Блок панелей ЩО-70 в количестве 7 шт., инвентарные номера 3373, 3374, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379; **24)** Трансформатор ТМГ-1000/10/0,4 ДУН-11Y1, инв. № 3363; **25)** Трансформатор ТМГ-1000/10/0,4 ДУН-11Y1, инв. № 3364

Начальная цена, руб. (без учета НДС)	358 300,61	Размер задатка, руб.	35 830,06

Продавец: ОАО «Торгмаш», Брестская обл., г. Барановичи, ул. Чернышевского, 61, тел./факс 80163424061. **Организатор торгов:** Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Брест, ул. Наганова, 10-329. Задаток перечисляется на расчетный счет Организатора аукциона до подачи заявления. **Р/с для перечисления задатка:** BY32BAPB30127866600100000000 в ОАО «Белагропромбанк» ЦБУ № 116 в г. Брест, РД по Брестской области, код банка BAPBBY2X, УНП 201028245. **Срок заключения договора купли-продажи:** не позднее 20 рабочих дней со дня проведения аукциона. **Условия оплаты:** согласно заключенному договору купли-продажи. **Условия продажи:** 1. При заключении договора покупатель возмещает затраты по оценке в размере 3 099,18 рубля, в т. ч. НДС 516,54 рубля; 2. Земельный участок с кад. № 141000000001002734 подлежит ограждению «Покупателем». **Информация о возмещении затрат:** участник аукциона, выигравший торги, оплачивает Продавцу НДС в размере 20 % от стоимости продажи объекта, а также возмещает затраты на организацию и проведение аукциона, включающие вознаграждение Организатора аукциона. **Срок возможного отказа от проведения аукциона:** не позднее чем за 3 календарных дня до наступления даты проведения аукциона. **Обременение:** по кап. строению с инв. № 110/С-98927 имеется договор аренды сроком до 06.08.2023

Аукцион состоится 19 мая 2023 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-325

Сведения о документах, которые необходимо представить для участия в аукционе, порядок, в соответствии с которым проводится аукцион, содержатся на сайте Организатора аукциона www.ocenkabrest.by, а также можно узнать по телефонам: 8 (0162)-40-87-01, 40-87-02

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-329 в рабочие дни с 9.00 до 17.00

Последний день приема заявлений – 18 мая 2023 г. до 17.00

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»

(Организатор аукциона)
извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества **ОАО «17 Сентября»** (Продавец)

Аукцион состоится **19.05.2023** в **14.00** по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

ЛОТ № 1: СВИРАН,

инв. № 621/С-1028575, 57,5 кв. м, Минская обл., Несвижский р-н, Липский с/с, д. Заушье, ул. Парковая, 1В.

Земельный участок: 624283002601000029, 0,7700 га.
Обременение: историко-культурная ценность.

Начальная цена без учета НДС – 7 000,00 руб.
Задаток – 1 400,00 руб. Шаг аукциона – 5 %.

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – ino.by.

Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB30127802900100000000 в ОАО «Белагропромбанк», BIC BAPBBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182.

Окончание приема заявлений и задатка – **17.05.2023 в 11.00.**

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9,
☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
• www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

БЕЛАРУСБАНК

ПУБЛИЧНАЯ ОФЕРТА (предложение)

на изменение процентной ставки по вкладам за период с 02.05.2023 до 01.06.2023 (включительно)

1. ОАО «АСБ Беларусбанк» устанавливает с 02.05.2023 до 01.06.2023 (включительно) процентные ставки в размере 10,5 % годовых по банковским вкладам в белорусских рублях:
- срочный банковский вклад «Жилищно-накопительный» (открытым до 28.10.2018 (включительно));
- банковский целевой вклад «Попечение» (открытым до 31.01.2016 (включительно)).

Установленные процентные ставки применяются к вышеуказанным банковским вкладам в случае, если по ним по состоянию на 02.06.2023 не начисляется пониженная процентная ставка или доход по вкладу не начисляется в размере ставки вклада до востребования.

2. Акцептом публичной оферты (предложения), указанной в пункте 1, является получение вкладчиком в полном объеме процентов по вкладу за период с 02.05.2023 до 01.06.2023 (включительно).

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте belarusbank.by и в отделениях Беларусбанка

Сохранность и возврат вкладов гарантируются в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь. Процентная ставка по вкладам (депозитам) может быть изменена банком в одностороннем порядке в соответствии с договорами банковских вкладов (депозитов).

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 17.03.2023, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Оператор ЭТП	**«Единая система электронных торгов»**
Продавец	**Государственное предприятие «Белоруснефть-Транс»**

Предмет электронных торгов

Лот № 1. Грузопассажирский вагон (WAGON) GAZ-2752, инвентарный номер № 3198р (по бух. учету), год выпуска – 2008, начальная цена – 548,04 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: Гомельская обл., Мозырский район, промзона Михалки Мозырь-11

Лот № 2. Автомобиль VOLKSWAGEN TRANSPORTER, инвентарный номер № 2241 (по бух. учету), год выпуска – 1999, начальная цена – 551,90 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: г. Гомель, ул. Просеточная, 16А

Лот № 3. Грузовой специальный MAZ 533702-204 КО -529-08, инвентарный номер № 1632К (по бух. учету), год выпуска – 2004, начальная цена – 1506,71 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: Брестская обл., г. Кобрин, ул. Пролетарская, 187

Лот № 4. Автомобиль SKODA OCTAVIA, инвентарный номер № 002197-н (по бух. учету), год выпуска – 2008, начальная цена – 12 000,00 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: Гомельская обл., Мозырский район, промзона Михалки Мозырь-11

Лот № 5. Автомобиль SKODA OCTAVIA, инвентарный номер № 656 (по бух. учету), год выпуска – 2008, начальная цена – 11 200,00 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: Гомельская обл., Мозырский район, промзона Михалки Мозырь-11

Лот № 6. Автомобиль VOLKSWAGEN PASSAT, инвентарный номер № СМ1075 (по бух. учету), год выпуска – 2000, начальная цена – 6 400,00 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: Витебская обл., г. Новополоцк, ул. Промышленная, 2

Лот № 7. Автомобиль SKODA OCTAVIA, инвентарный номер № 655 (по бух. учету), год выпуска – 2008, начальная цена – 11 200,00 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: Минская обл., г. Фаниполь, ул. Заводская, 9Д

Лот № 8. Автомобиль SKODA OCTAVIA, инвентарный номер № 66662135 (по бух. учету), год выпуска – 2008, начальная цена – 11 200,00 бел. руб., включая НДС по ставке 20 %. Местонахождение: Минская обл., г. Фаниполь, ул. Заводская, 9Д

Размер шага составляет 5 % от начальной цены лота (по всем лотам).

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с Республиканского унитарного предприятия «Информационный центр Министерства экономики Республики Беларусь», р/с: BY88 BELB 3012 0027 8700 2022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ, УНП: 190318109, ОКПО: 37533622, БИК BELBBY2X.

Срок подписания договора купли-продажи: в течение 20 (двадцати) календарных дней после электронных торгов.

Условия оплаты предмета электронных торгов

Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан: подписать протокол о результатах аукциона; возместить Продавцу затраты на организацию и проведение электронных торгов в течение **10 (десяти) рабочих дней** с момента подписания протокола; оплатить приобретаемое имущество согласно договору купли-продажи.

Электронные торги проводятся в порядке, установленном регламентом электронной торговой площадки «Единая система электронных торгов» по электронному адресу: www.torgi.gov.by.

Дата и время начала и завершения электронных торгов: с 19.05.2023 с 9.00 до 19.05.2023 16.00.

Дата и время окончания приема заявок: по 18.05.2023 до 16.00 по адресу: www.torgi.gov.by.

Извещение о проведении аукциона размещено на сайте: Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь – www.gki.gov.by в разделе «ПРОДАЖА/АРЕНДА ИМУЩЕСТВА».

Контактные данные: +375 (17) 200-73-33, +375 (17) 200-64-11, +375 (29) 249 56 43 (Продавец).

10.05.2023 г. в 14.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Гомельжилпроект».

Повестка дня:
1. О совершении сделок общества.

Местонахождение ОАО «Гомельжилпроект»: г. Гомель, ул. Кирова, 17.
Место проведения собрания: г. Гомель, ул. Кирова, 17.
Время регистрации в день проведения собрания с 13.30 до 14.00.
При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера – доверенность).
С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни начиная с 04.05.2023 г. (с 14.00 до 16.00) по месту нахождения общества.
Дата сбора реестра акционеров – 04.05.2023 г.

Наблюдательный совет.

УНП 400022625

Пласты гісторыі

Месца спачыну Саламеі

Археолагі знайшлі грабніцу «павітухі Ісуса»

Ізраільскія археолагі даследавалі пячору ўзростам 2000 тысяч гадоў і заявілі, што яна можа быць месцам пахавання «павітухі Ісуса» Саламеі. У пячоры, якая была месцам паломніцтва тагачасных хрысціян, навукоўцы выявілі новыя артэфакты, піша Live Science.

У прыватнасці, былі знойдзены сотні гліняных масленых лямпаў, пакінутых паломнікамі. Таксама на сценах знайшлі надпісы, у тым ліку на арабскай мове, высечаныя вернікамі. Даследаванні праводзіліся ў пячоры паблізу старажытнага горада Лахіш за 48 кіламетраў ад Іерусаліма.

У рамках першага этапу раскопак археолагі вывучалі пярэдні двор каля ўвахода ў пячору. Ён упрыгожаны мазаічнай падлогай, а сама пячора складаецца з некалькі камер з высечанымі ў іх пахавальным нішамі. Пячора Саламеі раней была закрытая для наведвальнікаў, але пасля заканчэння раскопак яе адкрыюць для ўсіх ахвотных.

Гісторыя пра Саламею ёсць у апакрыфічным Евангеллі ад Якава. У ім ад Якава гаворыцца, што Саламея была памочніцай іншай невядомай акушэркі падчас з'яўлення на свет Ісуса. Згодна з паданнем, яна не верыла ў некранутасць Дзевы Марыі, таму рука Саламеі засохла, але вылечылася пры дакрананні да калыскі Ісуса.

Здароўе на талерцы

Развянчаны міф пра гародніну

Ці такая неабходная яе вялікая колькасць у рацыёне?

Навукоўцы Інстытута паказчыкаў здароўя і ацэнкі, які базіруецца ва Універсітэце Вашынгтона, правялі даследаванне па ацэнцы доказу рызык для здароўя, звязаных са звычкамі курыць, ужываць чырвонае мяса і рэдка есці гародніну. Узаемасувязь звычкі з тым ці іншым захворваннем ацэньвалі ад адной да пяці зорак. Вынікі даследавання былі апублікаваны ў часопісе Nature Medicine.

Ім стаў пяцізоркавы рэйтынг сувязі паміж курэннем і ракам лёгкіх, што азначае надзвычай важкія доказы залежнасці прычыны і выніку. Сувязь паміж спажываннем неапрацаванага чырвонага мяса і ракам прамой кішкі атрымала толькі дзве зоркі, гэта значыць, доказы сувязі паміж ежай і хваробай слабыя ці супярэчлівыя.

Да такога ж рэйтынгу прыйшлі вучоныя пры вывучэнні сувязі паміж спажываннем неапрацаванага чырвонага мяса і ракам малочнай залозы, дыябетам і ішэмічнай хваробай сэрца. Не больш за дзве зоркі атрымалі таксама доказы пазітыўнага ўплыву ўжывання гародніны на зніжэнне рызыкі ішэмічнай хваробы сэрца і гемарагічнага інсульту.

Навукоўцы ўдакладнілі: іх высновы не даказваюць шкоду ці карысць ад ужывання прадуктаў, яны паказваюць узровень дакладнасці сцверджанняў аб тым, што чырвонае мяса выклікае рак кішэчніка, а багацце гародніны ў рацыёне гарантуе выключнае здароўе.

Нізкі рэйтынг указваў на тое, што сцверджанні аб узаемасувязі хвароб і прадуктаў могуць змяніцца па меры правядзення больш якасных даследаванняў і назапашвання большай колькасці доказаў.

Каго мы бачым!

Памерам з аловак

Такую даўжыню мае новы від старажытнай змяі

Навукоўцы ў пачатку новага года выявілі новы від карлікавага ўдава ў эквадорскай Амазоніі і назвалі яго Tropidophis cacuangoae, піша Phys.org.

Паводле даных Міністэрства навакольнага асяроддзя Эквадора, другая частка назвы ўдава, даўжыня якога не перавышае 20 сантыметраў, дадзена ў гонар актывісткі руху за правы карэнных народаў пачатку XX стагоддзя Далорэс Какуанга. З 1930-х да 1960-х гадоў яна выступала за правы карэнных народаў Эквадора.

Навукоўцы расказалі, што два экзэмпляры карлікавага ўдава былі знойдзены ў нацыянальным запаведніку «Калонса Чалупас» і ў прыватным парку «Сумак Каўсай». Гэтыя два выяўленыя ўдавы трапідафіса папоўнілі агульную колькасць відаў навукоўцам асобін-эндэмікаў для Паўднёвай Амерыкі — цяпер іх шэсць.

«Гэтыя змеі настолькі старажытныя, што знайсці або сутыкнуцца з адной з іх — вялікая ўдача», — сказаў агенцтву AFP эквадорскі даследчык Марыё Янез з Нацыянальнага інстытута біяразнастайнасці.

Згаданы від незвычайны тым, што мае рудыментарную тазавую частку, характэрную для прымітыўных змей. Некаторыя лічаць гэта доказам таго, што змеі паходзяць ад яшчарак.

Вось у чым справа!

Какава на языку

Навукоўцы растлумачылі любоў да шакаладу

Брытанскія вучоныя з Універсітэта Лідса правялі даследаванне і высветлілі, чаму людзям падабаецца шакалад, паведамляе навуковы партал Phys.org.

Даследчая група сцвярджае, што ключавую ролю ў адчуванні шакаладнага смаку адыгрываюць цвёрдыя часцінкі какавы, якія з'яўляюцца пры судакрананні дэсерту з языком, адзначаецца ў матэрыяле.

Акрамя таго, калі шакалад дакранаецца да сліны, вылучаецца тлушчавая плёнка. З-за яе ствараецца эфект раставання, які шмат каму падабаецца. Аднак даследаванне паказала, што незалежна ад таго, колькі ў шакаладзе тлушчу, 5 працэнтаў ці 50 працэнтаў, ён усё роўна будзе раставаць, і гэта ніяк не паўплывае на смак.

«Нашмат важней тое, што пласт тлушчу павінен размяшчацца з вонкавага боку шакаладу. Гэта надае яму прыемны смак», — сцвярджаюць навукоўцы.

Даследчыкі спадзяюцца, што неўзабаве вытворцы змогуць вырабляць шакаладныя цукеркі з тым жа смакам, але без дадавання занадта вялікай колькасці тлушчу.

Ад пачатку свету

«Радзільныя воды» трапічнага мора

Іхтыязаўры з пакалення ў пакаленне прыплывалі ў адно месца

У штаце Невада ў ЗША ёсць месца, дзе сабрана велізарная колькасць астанкаў Shonisaurus popularis — аднаго з найбуйнейшых іхтыязаўраў, якія вырастаў да чатырнаццаці метраў у даўжыню. Узрост астанкаў — каля 230 мільёнаў гадоў; у тыя часы тут было трапічнае мора. З нейкай прычыны большасць мясцовых іхтыязаўраў загінула адначасова. Прычына іх гібелі, вядома ж, цікавіць палеантолагаў, але ці не больш апошнія спрабуюць зразумець тое, чаму так шмат гэтых яшчараў апынулася ў адным і тым жа месцы. Прычым прыплылі сюды зусім дарослыя яшчары, іхтыязаўраў-падлеткаў тут амаль не знайсці.

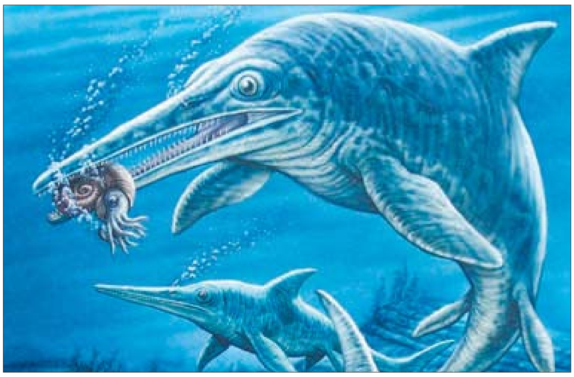

Супрацоўнікі Смітсанаўскага інстытута, Оксфардскага ўніверсітэта, Брусельскага вольнага ўніверсітэта і іншых навуковых цэнтраў зноў вывучылі астанкі іхтыязаўраў, якіх у гэткай агульнай дагістарычнай магіле налічваецца як мінімум 112. Частка з іх застаецца ўмураванай у горную пароду, і даследчыкі выкарыстоўвалі найноўшыя метады сканіравання, каб вывучыць размяшчэнне жывёл адна адносна адной і пабудаваць трохвымерную мадэль усяго месца. Да гэтых даных дадаліся звесткі аб хімічным складзе тутэйшых парод, старыя фатаграфіі, палявыя нататкі тых, хто вывучаў мясцовых іхтыязаўраў раней, і г. д.

Галоўны адказ далі камп'ютарная мікратамаграфія і рэнтгенаўскія прамяні, з дапамогай якіх вывучалі структуру замураваных у камені астанкаў. У артыкуле ў Current Biology гаворыцца, што акрамя касцей дарослых яшчараў, тут можна знайсці маленечкія косці іхтыязаўравых эмбрыёнаў і нованароджаных (раней іх проста не заўважалі — не маглі заўважыць). Даследчыкі мяркуюць, што іхтыязаўры збіраліся тут для родаў, падобна таму, як цяпер гэта робяць розныя марскія, ды і не толькі марскія, жывёлы (напрыклад, шэрыя кіты нараджаюць у Каліфарнійскім заліве, куды прыплываюць на зіму). Таму на іхтыязаўравых «могілках» ёсць астанкі толькі дарослых жывёл. Косці яшчараў размеркаваны па некалькі зонах, і некаторыя з іх адрозніваюцца па ўзросце ад іншых на сотні тысяч гадоў — гэта значыць у тыя «радзільныя воды» іхтыязаўры прыплывалі з пакалення ў пакаленне.

А вось чаму тут здарылася масавая гібель іхтыязаўраў, даследчыкі пакуль так і не ведаюць. Раней меркавалі, што яшчары памерлі з-за таксічных водарасцяў, якія раптам з'явілася занадта шмат, ці з-за вялікага вывяржэння вулканаў, але новыя даныя ні тую, ні іншую гіпотэзу не пацвярджаюць.

Сяргей СТАРЫНАЎ.

Фота з адкрытых крыніц.

«Дзеці на папялішчы» Дар'я СМЯШКОВА, 15 гадоў, СШ № 6 г. Віцебска.

«Дарагія мае ветэраны» Глеб ЖЛАБО, 12 гадоў, СШ № 33 г. Магілёва.

ЯНЫ ГЭТЫ МІР ЗБЕРАГУЦЬ

Конкурс дзіцячага малюнка «Нам гэты свет завешчана берагчы», які праводзіўся пад эгідай Рэспубліканскага савета Беларускага грамадскага аб'яднання ветэранаў, — несумненна, адно з самых відовішчных і кранальных мерапрыемстваў да Дня Перамогі. У ім узялі ўдзел хлопчыкі і дзяўчынкі з усіх рэгіёнаў краіны — ад сямігадовых малых да 15-гадовых падлеткаў. Журы разгледзела 63 работы ў трох узроставых групах, вызначыла пераможцаў па намінацыях, узнагародзіла іх.

Мы не будзем называць пераможцаў. Мы проста пакажам вам некаторыя конкурсныя работы і падпішам іх аўтараў. Калі нашы дзеці і падлеткі так бачаць і малююць вайну і памяць — можна быць упэўненымі, што яны зробяць усё, каб ні ім самім, ні іхнім дзецям вайны зведаць не давялося.

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

«Яны змагаліся за Радзіму» Ганна ШАКУН, 15 гадоў, СШ № 27 г. Брэста.

«Дзякуй за шчаслівае дзяцінства» Максім ХАРУЖЫК, 9 гадоў, гімназія, г. Смаргонь.

«Мой дзядуля — Герой» Глеб КУРЫЛЕНКА, 7 гадоў, гімназія № 2 г. Віцебска.

«Яны змагаліся за Радзіму» Павел КАНДРАЦЬЕЎ, 8 гадоў, Дакурнішская СШ Ашмянскага раёна.

«Свята Перамогі вачыма дзяцей» Міхаіл ВІНАКУРАЎ, 9 гадоў, СШ № 44 г. Магілёва.

«Мы помнім ваш подзвіг, ветэраны» Вольга САЎЧАНКА, 12 гадоў, Буда-Кашалёўская СШ.

«Баявы таварыш» Надзея ІВАНОВА, 8 гадоў, гімназія № 75 г. Мінска.

Отчет за 2022 год

ООО «Санта Ритейл»

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2022 года

тыс. руб.

АКТИВЫ	Код строки	На 31.12.2022	На 31.12.2021
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	440 840	351 493
Нематериальные активы	120	3 859	3 603
Вложения в долгосрочные активы	140	12 281	7 767
Долгосрочные финансовые вложения	150	155	1 655
Отложенные налоговые активы	160	18	15
Прочие долгосрочные активы	180	681	537
ИТОГО по разделу I	**190**	**457 834**	**365 070**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	106 995	90 013
в том числе: материалы	211	10 538	8 593
готовая продукция и товары	214	96 457	81 420
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	0	0
Расходы будущих периодов	230	129	6 542
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	339	614
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	20 998	44 637
Краткосрочные финансовые вложения	260	0	0
Денежные средства и их эквиваленты	270	28 065	14 211
Прочие краткосрочные активы	280	4	8
ИТОГО по разделу II	**290**	**156 530**	**156 025**
БАЛАНС	**300**	**614 364**	**521 095**
СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	Код строки	На 30.09.2022	На 31.12.2020
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	164 655	164 655
Резервный капитал	440	15	15
Добавочный капитал	450	144 537	32 418
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	-29 760	-50 682
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	0	0
ИТОГО по разделу III	**490**	**279 447**	**146 406**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	-	
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	
ИТОГО по разделу IV	**590**	**-**	
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	130 000	235 545
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	0	61
Отложенные налоговые обязательства	530	90	1 643
Доходы будущих периодов	540	0	0
ИТОГО по разделу IV	**590**	**130 090**	**237 249**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	0	0
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	12 594	37
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	192 233	137 403
в том числе: поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	175 192	126 433
по авансам полученным	632	2 074	764
по налогам и сборам	633	6 804	1 845
по социальному страхованию и обеспечению	634	1 638	2 465
по оплате труда	635	5 757	5 362
по лизинговым платежам	636	0	111
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	0	0
прочим кредиторам	638	768	423
Доходы будущих периодов	650	0	0
ИТОГО по разделу V	**690**	**204 827**	**137 440**
БАЛАНС	**700**	**614 364**	**521 095**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь – декабрь 2022 года

Наименование показателей	Код строки	За январь – декабрь 2022	За январь – декабрь 2021
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	1 376 941	1 126 432
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	(1 048 016)	(862 736)
Валовая прибыль (010-020)	030	328 925	263 696
Управленческие расходы	040	(41 588)	(32 663)
Расходы на реализацию	050	(286 658)	(241 743)
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (030-040-050)	060	679	(10 710)
Прочие доходы по текущей деятельности	070	60 664	40 714
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(15 832)	(12 610)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (±060+070-080)	090	45 511	17 394
Доходы по инвестиционной деятельности	100	2 997	2 317
в том числе: доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	2 463	2 013
проценты к получению	103	310	299
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	224	5
Расходы по инвестиционной деятельности	110	(5 683)	(3 291)
в том числе: расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	(4 305)	(3 291)
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	(1 378)	
Доходы по финансовой деятельности	120	2 907	1 274
в том числе: курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	2 907	1 274
Расходы по финансовой деятельности	130	(27 129)	(17 703)
в том числе: проценты к уплате	131	(16 626)	(13 624)
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(10 495)	(3 203)
прочие расходы по финансовой деятельности	133	(8)	(876)
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности (100-110+120-130)	140	(26 908)	(17 403)
Прибыль (убыток) до налогообложения (±090±140)	150	18 603	(9)
Налог на прибыль	160		
Изменение отложенных налоговых активов	170	3	13
Изменение отложенных налоговых обязательств	180	1 553	142
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	190		
Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	(3)	(2)
Чистая прибыль (убыток) (±150-160±170±180-190-200)	210	20 156	144
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	113 011	3 033
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	(126)	(587)
Совокупная прибыль (убыток) (±210±220±230)	240	133 041	2 590

По аудиторскому заключению от 30 марта 2023 года аудиторской организации – ООО «Бизнес Ашуренс» (220020, г. Минск, пр-т Победителей, 103, свидетельство о государственной регистрации зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190241132 решением Минского городского исполнительного комитета от 04.07.2022) годовая бухгалтерская отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ООО «Санта Ритейл» по состоянию на 31 декабря 2022 года, а также финансовые результаты его деятельности и изменение его финансового положения, в том числе движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

СВЕДЕНИЯ О РЕЗУЛЬТАТАХ ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

«Призы в приложении Каталог Onliner 4»

1. Организатором рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «Онлайнер», юридический адрес: 220123, г. Минск, ул. Старовиленская, 100/7, 2-й этаж, зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190657494, свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом 25.06.2014.

2. Сроки проведения рекламной игры: с 27.03.2023 по 22.05.2023 (включая период проведения розыгрыша, вручения призов и публикацию результатов проведения рекламной игры).

3. Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры № 4292 выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 09.03.2023.

4. Количество участников рекламной игры – 58563 чел.

5. Информация о призовом фонде:

Размер призового фонда рекламной игры составляет 7427 (семь тысяч четыреста двадцать семь) белорусских рублей 58 (пятьдесят восемь) копеек. Призовой фонд рекламной игры разыгран полностью.

6. Информация о победителях рекламной игры:

№ п/п	Фамилия, инициалы победителя	Сведения о выигрыше
1	Михнюк Я.Ю.	Приз (тур № 1) – планшет Apple iPad Air 2022 64 GB (серый космос), денежные средства в размере 321,86 бел. руб.
2	Гринчишин В.В.	Приз (тур № 2) – планшет Apple iPad Air 2022 64 GB (серый космос), денежные средства в размере 321,86 бел. руб.
3	Бирук В.В.	Приз (тур № 3) – планшет Apple iPad Air 2022 64 GB (серый космос), денежные средства в размере 321,86 бел. руб.

7. Для получения приза победители должны явиться не позднее 22.05.2023 (включительно) по адресу: г. Минск, ул. Старовиленская, 100/7, 2-й этаж, предварительно связавшись с Организатором рекламной игры по номеру многоканального телефона +375 (29) 514 35 24.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ

Дата и место торгов – 16.05.2023 в 13.00, г. Минск, ул. Берута, д. 3Б, оф. 213.

Продавец – ООО «Торговая компания «Асти», УНП 193545483.

Организатор торгов – ликвидатор Общества – ИП Рудяк Александр Олегович (тел. 8029-119-86-66).

Предмет торгов –

ХОЗЯЙСТВЕННО-БЫТОВЫЕ ТОВАРЫ

в ассортименте 220 позиций (список размещен на сайте банкротство.бел).

Начальная цена: 15416,22 руб.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены.

Размер задатка: 5 % от стоимости предмета торгов должен быть зачислен на р/с организатора торгов – ИП Рудяка А.О. (УНП 691854439): BY90REDJ30131063305010000933 в ЗАО «РРБ-Банк» г. Минск, REDJBY22 до 15.05.2023.

Заявки на участие принимаются по адресу: 220092, г. Минск, ул. Б. Берута, 3Б, оф. 213 до 18.00 15.05.2023 г.

Требования к участникам, порядок проведения торгов и возмещение затрат по их организации – в соотв. с постановлением Совета Министров РБ от 08.01.2013 № 16.

Подлежащие возмещению затраты – 341,50 руб.

Срок подписания договора, возмещения затрат – в течение 15 дней со дня проведения торгов.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ

Унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП»

12 мая 2023 г. в 14.00 проводит повторные торги по продаже следующих объектов

№ п/п	Наименование основных средств	Инвентарный номер	Дата ввода в эксплуатацию	Начальная цена продажи снижена на 10 % и составляет с учетом НДС 20 %, белорусских рублей	Задаток, белорусских рублей
Лот № 1	Диспетчерский пункт к транспортному цеху, инв. № кап. стр. 730/С-314, в том числе			3 639,00 (три тысячи шестьсот тридцать девять рублей 00 копеек)	363,90 (триста шестьдесят три рубля 90 копеек)
	Здание диспетчерского пункта к транспортному цеху, инв. № кап. стр. 730/С-314	110045	01.12.1971		
	Пристройка (тамбур диспетчерской), инв. № кап. стр. 730/С-314, г. Кричев	110167	01.12.2007		
Лот № 4	ЖД пути, инв. № кап. стр. 730/С-13280, г. Кричев, ул. Зеленая (часть объекта), в том числе	220030	01.12.1948	172 090,45 (сто семьдесят две тысячи девяносто рублей 45 копеек)	17 209,04 (семнадцать тысяч двести девять рублей 04 копейки)
	путь № 1 ходовой				
	путь № 3 выставочно-сортировочный				
Лот № 6	Котел стальной твердотопливный бытовой КСТБ-30	445457	01.10.2012	1 296,00 (одна тысяча двести девяносто шесть рублей 00 копеек)	129,60 (сто двадцать девять рублей 60 копеек)

Собственник имущества: открытое акционерное общество «Кричевцементношифер», 213493, Республика Беларусь, Могилевская область, Кричевский р-н, Краснобудский с/с, 2, АБК в районе месторождения «Каменка», тел. +375224120909, тел. для осмотра объектов продажи +375224120914.

Организатор торгов: унитарное предприятие по оказанию услуг «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты», г. Могилев, ул. Циолковского, 1. www.mogilev.cci.by

Место проведения торгов: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 112, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Лоты №№ 1, 4, 6 продаются без условий на торгах в форме открытого аукциона с применением метода повышения начальной цены, с шагом 5 (пять) процентов от предыдущей названной аукционистом цены. Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору торгов, в сроки, указанные в извещении, следующие документы: заявление на участие в торгах; копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); доверенность представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения торгов; соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения торгов (в двух экземплярах); копию платежного поручения о внесении задатка, заверенную банком. Задаток перечисляется на расчетный счет унитарного предприятия «Могилевское отделение БелТПП» р/с № BY55PJCB30123018571000000933 в «Приорбанк» ОАО, ЦБУ 300 г. Могилев, BIC: PJCBBY2X, УНП 700016628; физическим лицам – предъявить паспорт; иные документы в соответствии с Положением о порядке организации и проведения торгов по продаже объектов, находящихся в собственности юридических лиц и индивидуальных предпринимателей Республики Беларусь, организуемых унитарным предприятием «Могилевское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты».

Условия регистрации, участия в торгах размещены на интернет сайте продавца по адресу: www.mogilev.cci.by.

Срок заключения договора купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) – в течение 10 календарных дней после проведения торгов.

Срок оплаты предметов торгов на условиях заключенного договора купли-продажи.

Торги состоятся <u>12 мая 2023 г.</u> в 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 112, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Срок подачи заявления: с момента выхода публикации настоящего извещения в рабочие дни с 9.00 до 12.00 и с 14.00 до 15.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, 1, к. 104. Последний срок подачи заявления – <u>11 мая 2023 г.</u> до 12.00.

Регистрация участников торгов <u>12 мая 2023</u> г. с 13.30 до 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Циолковского, к. 112, унитарное предприятие «Могилевское отделение БелТПП».

Телефон для справок: (0222) 778032, + 375 33 607 08 05 (А1) – Жилина Ольга Александровна.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ

Дата и место торгов – 16.05.2023 в 11.00, г. Минск, ул. Берута, д. 3Б, оф. 213.

Продавец – ООО «Асти Компани», УНП 193276690.

Организатор торгов – ликвидатор Общества – ИП Рудяк Александр Олегович (тел. 8029-119-86-66).

Предмет торгов –

ХОЗЯЙСТВЕННО-БЫТОВЫЕ ТОВАРЫ

в ассортименте 1315 позиций (список размещен на сайте банкротство.бел).

Начальная цена: 70 834,79 руб.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены.

Размер задатка: 5 % от стоимости предмета торгов должен быть зачислен на р/с организатора торгов – ИП Рудяка А.О. (УНП 691854439): BY90REDJ30131063305010000933 в ЗАО «РРБ-Банк» г. Минск, REDJBY22 до 15.05.2023.

Заявки на участие принимаются по адресу: 220092, г. Минск, ул. Б. Берута, 3Б, оф. 213 до 18.00 15.05.2023 г.

Требования к участникам, порядок проведения торгов и возмещение затрат по их организации – в соотв. с постановлением Совета Министров РБ от 08.01.2013 № 16.

Подлежащие возмещению затраты – 341,50 руб.

Срок подписания договора, возмещения затрат – в течение 15 дней со дня проведения торгов.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ

Дата и место торгов – 16.05.2023 в 12.00, г. Минск, ул. Берута, д. 3Б, оф. 213.

Продавец – ООО «Теплогион», УНП 391460845.

Организатор торгов – ликвидатор Общества – ИП Рудяк Александр Олегович (тел. 8029-119-86-66).

Предмет торгов –

КОМПЛЕКТУЮЩИЕ ДЛЯ ВОДОСНАБЖЕНИЯ

в ассортименте 205 позиций (список размещен на сайте банкротство.бел).

Начальная цена: 4 390,81 руб.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены.

Размер задатка: 5 % от стоимости предмета торгов должен быть зачислен на р/с организатора торгов – ИП Рудяка А.О. (УНП 691854439): BY90REDJ30131063305010000933 в ЗАО «РРБ-Банк» г. Минск, REDJBY22 до 15.05.2023.

Заявки на участие принимаются по адресу: 220092, г. Минск, ул. Б. Берута, 3Б, оф. 213 до 18.00 15.05.2023 г.

Требования к участникам, порядок проведения торгов и возмещение затрат по их организации – в соотв. с постановлением Совета Министров РБ от 08.01.2013 № 16.

Подлежащие возмещению затраты – 341,50 руб.

Срок подписания договора, возмещения затрат – в течение 15 дней со дня проведения торгов.

Отчет эмитента ценных бумаг за 1-й квартал 2023 года

ООО «Темпл Сити»

220012, г. Минск, пр-т Независимости, 95/1, комн. 7, УНП 192280260

Вид экономической деятельности:
сдача внаем собственного и арендуемого имущества
Единица измерения: тыс. руб.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 марта 2023 года

АКТИВЫ	Код строки	На 31 марта 2023 года	На 31 декабря 2022 года
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	9 947	9 993
Нематериальные активы	120	1	1
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
в том числе			
инвестиционная недвижимость	131	-	-
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	-	-
Долгосрочные финансовые вложения	150	14	14
Отложенные налоговые активы	160	-	-
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	-	-
Прочие долгосрочные активы	180	9	9
ИТОГО по разделу I	**190**	**9 917**	**10 017**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	14	14
в том числе			
материалы	211	14	14
животные на выращивании и откорме	212	-	-
незавершенное производство	213	-	-
готовая продукция и товары	214	-	-
товары отгруженные	215	-	-
прочие запасы	216	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	-	-
Расходы будущих периодов	230	320	-
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	-	-
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	137	142
Краткосрочные финансовые вложения	260	49	19
Денежные средства и эквиваленты денежных средств	270	6	80
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по разделу II	**290**	**526**	**255**
БАЛАНС	**300**	**10 497**	**10 272**
СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	Код строки	На 31 мара 2023 года	На 31 декабря 2022 года
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	1 874	1 874
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	-	-
Добавочный капитал	450	2 903	2 903
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	(42)	(42)
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	1	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	**490**	**4 736**	**4 735**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	3 877	3 906
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	-	-
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	334	334
ИТОГО по разделу IV	**590**	**4 211**	**4 240**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	908	629
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	549	575
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	93	93
в том числе			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	32	36
по авансам полученным	632	6	8
по налогам и сборам	633	16	13
по социальному страхованию и обеспечению	634	-	-
по оплате труда	635	1	1
по лизинговым платежам	636	-	-
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	-	-
прочим кредиторам	638	38	35
Обязательства, предназначенные для реализации	640	-	-
Доходы будущих периодов	650	-	-
Резервы предстоящих платежей	660	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	-
ИТОГО по разделу V	**690**	**1 550**	**1 297**
БАЛАНС	**700**	**10 597**	**10 272**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь – март 2023 года

Наименование показателей	Код строки	За январь – март 2023 года	За январь – март 2022 года
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	203	291
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	-	-
Валовая прибыль	030	203	291
Управленческие расходы	040	(137)	(114)
Расходы на реализацию	050	-	-
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	060	66	177
Прочие доходы по текущей деятельности	070	315	183
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(321)	(195)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	60	165
Доходы по инвестиционной деятельности	100	-	1
В том числе			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	-	-
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	-	-
проценты к получению	103	-	1
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	-	-
Расходы по инвестиционной деятельности	110	-	-
в том числе			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	-	-
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	-	-
Доходы по финансовой деятельности	120	56	82
в том числе			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	56	82
прочие доходы по финансовой деятельности	122	-	-
Расходы по финансовой деятельности	130	(115)	(159)
в том числе			
проценты к уплате	131	(66)	(82)
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(49)	(77)
прочие расходы по финансовой деятельности	133	-	-
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	140	(59)	(76)
Прибыль (убыток) до налогообложения	150	1	89
Налог на прибыль	160	-	-
Изменение отложенных налоговых активов	170	-	-
Изменение отложенных налоговых обязательств	180	-	-
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	190	-	-
Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	-	-
Чистая прибыль (убыток)	210	1	89
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	-	-
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	-	-
Совокупная прибыль (убыток)	240	1	89
Базовая прибыль (убыток) на акцию	250	-	-
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	260	-	-

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона)
по поручению ОАО «Табаквинторг» (продавец)
извещает о проведении **16 мая 2023 года**
повторного открытого аукциона
по продаже имущества в 11.00 по адресу:
г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

ЛОТ № 1: изолированное помещение с инв. № 300/D-678 площадью 960,7 кв. м, назначение – торговое помещение, наименование – торговое помещение, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 340100000001000921, площадь 0,1871 га (доля в праве 37/250); назначение – земельный участок для эксплуатации и обслуживания многоквартирных жилых домов, встроенных изолированных помещений, не относящихся к жилищному фонду.
Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Привокзальная, 2 А-109

Начальная цена с НДС**: 1 222 980,00** бел. руб.
Задаток (5 %) с НДС**: 61 149,00** бел. руб.

Заключены договора аренды с: РУП «Фармация» – до 24.09.2024 г.; ОАО «Белинвест Банк» – до 01.10.2023 г.; ООО «Городская сеть терминалов» – до 11.11.2023 г.; ИП Мишанина М.Н. – до 31.12.2023 г., ООО «ЕВРОТОРГ» – до 26.04.2027 г., ИП Стравинская-Халилзада – до 31.12.2024 г.

Продавец: ОАО «Табаквинторг», г. Гомель, ул. Могилевская, 1а. Конт. тел.: 25-26-46; +375 44 599-02-90.

Шаг аукциона – 5 % от предыдущей названной цены продажи предмета аукциона.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет **Продавца ОАО «Табаквинторг»: р/с BY44PJCB30124055581000000933 ОАО «Приорбанк» (г. Гомель, ул. Красноармейская, 3а), БИК PJCBBY2X, УНП 400078357.**

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с **10.00 до 13.00** и с **14.00 до 17.00** от даты опубликования настоящего извещения.

Прием заявлений заканчивается 15.05.2023 г. в 16.00.

Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.deloocenka.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения. Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом **5 %**. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение **10 (десяти)** календарных дней с момента подписания протокола; оплатить предмет торгов **тремя равными долями** каждые **15 (пятнадцать)** календарных дней со дня заключения договора купли-продажи. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в размере 1,0 % в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Конт. тел. организатора аукциона: +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62.

ООО «СпецРеализация»

объявляет о проведении пятых повторных открытых торгов в форме аукциона по продаже имущества ООО «Миран-парфюм г. Докшицы»
(УНП 300362862, Минская область, Минский район, Щомыслицкий сельсовет, с/с Щомыслицкий, д. 16, оф. 12),
находящегося в процедуре экономической несостоятельности (банкротства)

***Дата и время проведения торгов*: 18 мая 2023 года.**

Начало – 10.00. Заявки принимаются с 03 мая 2023 года по 16 мая 2023 года.

Место проведения торгов: г. Минск, просп. Победителей, 31-1, конференц-зал ОАО «Гостиница Планета».

Организатор торгов: ООО «СпецРеализация» (УНП 691842036, 223060, Минская обл., Минский р-н, Новодворский с/с, д. Большое Стиклево, д. 40, корп. 2, пом. 23, каб. 23-5), тел. 8 (029) 684-71-76.

***Продавец:* ООО «Миран-парфюм г. Докшицы» (УНП 300362862)** в лице антикризисного управляющего – директора частного предприятия «Правовая компания «БелПрофКонсалт» Комса Инги Анатольевны, тел. 8 (029) 133-01-01.

Шаг торгов – 5 %. Задаток – 2 %.

Подробная информация об имуществе, условиях торгов и порядке проведения размещена на Интернет-сайте http://bankrot.gov.by и http://www.specrealization.by.

Контактный телефон для осмотра лота в рабочее время (с 9.00 до 17.00) +375296847176.

Сведения о предыдущих торгах:

РИУ «Издательский дом «Звязда», номер газеты 186 (29808) за 22.09.2022. РИУ «Издательский дом «Звязда», номер газеты 231 (29853) за 24.11.2022. РИУ «Издательский дом «Звязда», номер газеты 253 (29875) за 24.12.2022. РИУ «Издательский дом «Звязда», номер газеты 20 (29900) за 01.02.2023. РИУ «Издательский дом «Звязда», номер газеты 40 (29920) за 01.03.2023.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению антикризисного управляющего ООО «Юрстайл групп» (220035, г. Минск, ул. Тимирязева, 67, офис 1404) проводит в процедуре экономической несостоятельности (банкротстве) на основании определений Экономического суда Минской области от 10.11.2022 по делу № 290-17Б/2019 открытый аукцион по продаже имущества ДУП «Передвижная механизированная колонна № 185» УП «Минскоблсельстрой» (222410, Минская область, г. Вилейка, ул. Чапаева, 50, УНП 690018995) в составе:

Лот № 1:
- **пилорама** *(составные части и принадлежности: 3 (три) погреба, 2 (две) пристройки, 3 (три) склада, столярный цех, подвал, покрытие)* **с инв. № 631/С-58063 общей площадью 517,3 кв. м;**
- **заправочная ГСМ** *(составные части и принадлежности: склад, диспетчерская)* **с инв. № 631/С-58059 общей площадью 9,1 кв. м;**
- **трансформаторная подстанция (ТП-32)** *(составные части и принадлежности: электрические сети)* **с инв. № 631/С-66894 общей площадью 35,8 кв. м.**

Объекты расположены по адресу: Минская область, г. Вилейка, пер. Колхозный, 11/1, 4, 2. Начальная цена без НДС – **164 906,00** бел. руб. *Начальная цена снижена на 30 %.* Задаток 10 % от начальной цены – **16 490,00** бел. руб.

Лот № 2:
- **склад цемента** *(составные части и принадлежности: навес, подвал)* **с инв. № 631/С-66993 общей площадью 23,5 кв. м;**
- **склад извести** *(составные части и принадлежности: навес, подвал, емкость)* **с инв. № 631/С-66992 общей площадью 128,4 кв. м;**
- **склад с инв. № 631/С-66994 общей площадью 130,7 кв. м;**
- **лесопильный цех с инв. № 631/С-66991 общей площадью 476,6 кв. м.**

Объекты расположены по адресу: Минская область, г. Вилейка, пер. Колхозный, 11/5, 7, 3.
Начальная цена без НДС – **41 020,00** бел. руб. *Начальная цена снижена на 30 %.* Задаток 10 % от начальной цены – **4 102,00** бел. руб.

Лот № 3: **административное здание** *(составные части и принадлежности: пристройка, туалет)* **с инв. № 631/С-13805 общей площадью 685,4 кв. м, расположенное по адресу: Минская область, г. Вилейка, пер. Колхозный, 11/8.**
Начальная цена без НДС – **17 000,00** бел. руб. *Начальная цена снижена на 90 %.* Задаток 10 % от начальной цены – **1 700,00** бел. руб.

Лот № 4: **гараж-мастерские с инв. № 631/С-58065 общей площадью 1633,9 кв. м, расположенный по адресу: Минская область, г. Вилейка, пер. Колхозный, 11.**
Начальная цена без НДС – **14 200,00** бел. руб. *Начальная цена снижена на 90 %.* Задаток 10 % от начальной цены – **1 420,00** бел. руб.

Недвижимое имущество расположено на земельном участке с кадастровым номером 621350100005000936 площадью 6,6550 га (право постоянного пользования) по адресу: Минская область, г. Вилейка, пер. Колхозный, 11, для обслуживания Объектов будет выделена доля в праве на указанный земельный участок.

Шаг аукциона – 5 (пять) процентов.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB3012108260016933000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации», код платежа – 40901 OTHR. Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) календарных дней со дня проведения аукциона, если иной срок не будет установлен собранием (комитетом) кредиторов.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) в течение 5 (пяти) банковских дней со дня проведения аукциона возмещает затраты на публикацию и оплачивает вознаграждение организатору торгов, в размере: по лоту № 1 – 5 (пяти) процентов от цены продажи предмета аукциона, по лоту № 2 – 7 (семи) процентов, по лотам №№ 3, 4 – 10 (десяти) процентов от цены продажи предмета аукциона.

При подаче документов на участие в торгах граждане Республики Беларусь, иностранные граждане и лица без гражданства, а также граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие за пределами Республики Беларусь, в том числе представители юридических лиц Республики Беларусь, предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Победителем признается участник торгов, предложивший наиболее высокую цену приобретения лота по сравнению с предложениями других лиц.

Участникам, не признанным победителями, задаток возвращается в безналичной форме в течение 5 рабочих дней с даты проведения торгов.

Результаты торгов оглашаются публично в день проведения торгов.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет торгов продается этому частнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Организатор аукциона вправе отказаться от их проведения не позднее чем за пять дней до даты их проведения.

Порядок проведения торгов и оформление участия в торгах определяется Законом Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-З «Об экономической несостоятельности (банкротстве)». Предыдущие извещения были опубликованы в газете «Звязда» от 09.07.2022, 30.08.2022, 06.10.2022, 25.11.2022, 19.01.2023.

Аукцион состоится **18.05.2023 в 12.00,** заявления на участие и необходимые документы принимаются по **17.05.2023** до **17.00.**

Место проведения аукционов и приема документов по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324 (прием документов на участие).

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17, телефон для осмотра: (8029) 685 36 77.

УНП 690018995

Нефармат

ПАЛЯРНАЕ ЗЗЯННЕ... НАД АГАРОДАМ

Паспрачалася нядаўна з адным знаёмым, як высветлілася, чытачом не толькі маёй калонкі, але і некаторых іншых матэрыялаў. Ён уважліва прачытаў тэкст пра тое, што мясцовая ўлада прадае нічыйныя хаты нават за адну базавую. Па натуры чалавек азартны, загарэўся ідэяй набыць такую хаціну. Паводле яго слоў, агарод яго не цікавіць, таму раней не задумваўся на тэму лецішча, а вось на пікнічок з'ездзіць летам было б самае тое. Апошнія гады часцяком выязджаюць з сябрамі, з сям'ёй у лес, але ж калі будзе магчымасць пераначаваць — гэта ж іншы ўзровень.

Пашукаўшы варыянт у Адзіным рэестры пустых дамоў, нават не паленаваўся наведаць пару сельсаветаў у радыусе паўсотні кіламетраў ад абласнога цэнтра. Як выглядае, нічога цікавага для сябе не знайшоў, калі прадаюцца, то альбо праз аўкцыён, альбо зусім развалiны. «А што ж ты хацеў, даражэнькі, — кажу, — сэканоміўшы на трох абедах, купіць такую хату, што адразу, як той казаў, заходзь і жыві?» Паводле яго слоў, адна базавая — гэта, хутчэй, прынадка, выраб дакументаў ды іншыя фармальнасці пацягнуць у суме на паўтысячы рублёў.

— Ну і што? І гэта не цана для хаты. Я сваю не за адну, не за дзесяць базавых, нават не за сто, а за значна большую суму купіла. Яшчэ і ўкладваць пэўныя сродкі давялося, каб можна было прыязджаць і адпачываць адносна камфортна. А цяпер вось падумваю пра ацяпленне, каналізацыю, іншыя выгоды ў доме. Хата ўвесь час вымагае расходаў, — тлумачу даросламу чалавеку, гараджаніну ў трэцім пакаленні, простыя рэчы.

Не ведаю, ці пераканала, але мой суразмоўнік уважліва слухаў. А яшчэ я расказвала, як стала запісваць у адмысловы сшытак, калі ўпершыню начавалі ў доме пасля зімы, калі зацвіла чаромха побач з суседавым агародам, калі прыляцеў наш бусел. Цікава ж параўноўваць, звяраць падзеі кожны год.

Сёлета бусел спазніўся. Летась 28 сакавіка ўжо папраўляў сваё гняздо, а цяпер 8 красавіка мы з суседзямі абмеркавалі сітуацыю, чаму затрымліваецца наш птах з белымі крыламі, і я пайшла дакопваць клумбу пад гладыёлусы. Ды раптам чую такі гук: «У-ух-ух». А гэта буслік, зрабіўшы нават менш чым паўкруга, апусціўся ў гняздо. Я адразу паклікала суседку Наталлю, і мы ў адзін голас павіталіся з ім, нібы з чалавекам. А ён сядзеў гадзіны паўтары амаль нерухома ў гняздзе: яно і зразумела, пасля пералёту ў некалькі тысяч кіламетраў адразу ў работу не кінешся. А ўвечары руплівец ужо стаў насіць галіны дрэў, траву, мох і ладзіць гняздо, чакаць сваю сяброўку. Яна прылятае звычайна праз некалькі дзён. І наш сусед не прамінае жартаўліва-з'едліва заўважыць: «Во ляля, на ўсё гатовае прыляціць і сядзе, хоць бы адну галінку прыхапіла, памагла ў рамонце». Такі ўжо ў іх парадак, відаць, што галава птушынай сям'і займаецца рамонтам жылля, а яна адкладвае яйкі і выседжвае птушанят. Галоўнае, што ў іх усё ідзе сваім парадкам, і ранкам прыемна прачынацца пад гук характэрнага буслінага шчоўкання.

А тыдзень таму загаманілі зязюлі: спачатку адна — нясмела, нібы спрабуючы голас, а ў гэтыя выхадныя ўжо з усіх бакоў ёй адгукаліся птушкі, якіх параўноўваюць з дрэннымі маці, бо не выседжваюць малых, а падкідваюць яйкі ў гнёзды іншым. Пакуль яшчэ асаблівага цяпла не было, таму вялікіх птушыных канцэртаў не адбывалася, ды ўжо зусім хутка, спадзяюся, пачуем і салаўёў.

А вось у пачатку мінулага тыдня ў нашай мясцовасці назіралі цуд, які бывае ў тутэйшых шыротах раз на многія дзесяцігоддзі. У ваколіцах Брэста ў ноч на 24 красавіка здарылася палярнае ззянне. Напярэдадні, па-мойму, і не пісалі нідзе, што такое будзе. Ды я, шчыра кажучы, напрацаваўшыся, і не зазірала тым вечарам у інтэрнэт. Праўда, гадзін у дзесяць вечара звярнула ўвагу на незвычайнае зорнае неба, такога раней не бачыла: зорак было як насыпана, а побач з месяцам здзівіла надта ўжо вялікая зорка. Як высветлілася пазней, гэта была не зусім зорка, гэта была Венера. Зранку з'явіліся здымкі ў інтэрнэце: неверагоднай прыгажосці карцінкі начнога святла. Воўчынскі касцёл, Скокаўскі палац у палярным ззянні выглядалі непрывычна загадкава. Да Воўчынскага касцёла ад маёй хаты — напрасткі кіламетраў пяць. Было крыху крыўдна, што мне не ўдалося ўбачыць самы пік гэтай унікальнай з'явы, толькі яе пачатак. Але ж дакладна ў горадзе такога і блізка не ўбачыш. А тут за дзівосамі і цудамі можна назіраць з уласнага агарода. Вось пра гэта я і расказала знаёмаму. Па-мойму, ён задумаўся.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.30	20.44	15.14
Віцебск —	5.15	20.38	15.23
Магілёў —	5.20	20.34	15.14
Гомель —	5.22	20.25	15.03
Гродна —	5.46	20.58	15.12
Брэст —	5.52	20.53	15.01

Месяц

Першая квадра 28 красавіка.
Месяц у сузор'і Шаляў.

Імяніны

***Пр.** Аляксандра, Гаўрылы, Рыгора, Фёдара.*
***К.** Антаніны, Марыі, Ніны, Аляксандра, Пятра, Святаслава, Філіпа, Якуба.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

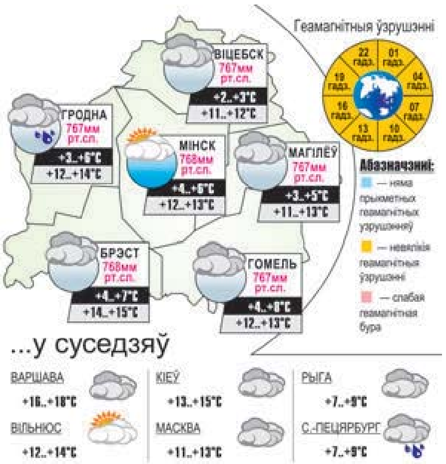

Даты | Падзеі | Людзі

3 МАЯ

У краіне

1771 год — нарадзіўся Аўгуст Людвігавіч Бекю, беларускі ўрач, педагог, доктар і прафесар медыцыны, доктар філасофіі, які адным з першых у Беларусі і Літве пачаў вакцынацыю ад воспы.

1918 год — нарадзіўся Георгій Лявонцевіч Папоў, беларускі пісьменнік, заслужаны работнік культуры Беларусі. Аўтар кніг апавяданняў і аповесцяў.

1948 год — нарадзіўся Віктар Андрэевіч Емяльянаў, беларускі вучоны ў галіне мікраэлектронікі, член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар тэхнічных навук, прафесар. Аўтар больш за 340 навуковых прац. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1998).

1953 год — нарадзіўся Франц Іванавіч Сіўко, беларускі пісьменнік, публіцыст.

1958 год — нарадзіўся Уладзімір Мікалаевіч Сіўчыкаў, беларускі пісьменнік, перакладчык. Аўтар кніг апавяданняў і п'ес.

2013 год — кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка адкрыў «Прэзідэнт-Атэль».

У свеце

1898 год — нарадзілася Голда Мэір (Меірсан), дзяржаўны і палітычны дзеяч Ізраіля.

1933 год — нарадзіўся Джэймс Браўн, амерыканскі спявак, кампазітар, які аказаў уплыў на музыку ў стылях соўл, фанк, дыска, рэп. Уладальнік некалькіх прэмій «Грэмі». Яго імя адным з першых занесена ў «Залу славы рок-н-рола» (1986).

1938 год — нарадзіўся Аркадзь Якаўлевіч Інін, расійскі пісьменнік-сатырык, кінадраматург, заслужаны дзеяч мастацтваў РСФСР.

1939 год — нарадзіўся Леанід Аляксеевіч Нячаеў, расійскі кінарэжысёр дзіцячага кіно. Народны артыст Расіі. У 1973—1990 гг. — на кінастудыі «Беларусьфільм». Рэжысёр мастацкіх і тэлефільмаў «Прыгоды ў горадзе, якога няма», «Прыгоды Бураціна», «Прададзены смех», «Рыжы, сумленны, закаханы» і інш. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Расіі (1993).

1956 год — нарадзілася Наталля Эдуардаўна Андрэйчанка, расійская актрыса кіно, заслужаная артыстка РСФСР.

1996 год — на канферэнцыі ў Жэневе падпісана Пагадненне аб новых міжнародных правілах прымянення супрацьпяхотных мін.

Так гаварыў...

МАЙН РЫД:

«Прывесці каня на вадапой можа і адзін чалавек, але нават сорак чалавек не змогуць прымусіць яго напіцца».

УСМІХНЕМСЯ

Мужык расказвае сябру:

— Еду неяк ноччу. Раптам бачу на дарозе жабу. Падабраў яе. Прыехаў дадому, лёг спаць і жабу паклаў побач з сабой. Раніцай прачынаюся — а са мной ляжыць ачмуральная бландзінка! Вось ты верыш?

— Веру.

— А жонка не верыць!

— Ну што? Да цябе ці да мяне?

— Мужчына, а вы не занадта самаўпэўнены?

— Мадам, давайце зірнём праўдзе ў вочы: дзеля чаго яшчэ 35-гадовая жанчына можа прыйсці на выставу карбюратараў?

Як правільна піць чырвонае віно:

1. Адкрыйце бутэльку і дайце віну падыхаць.

2. Калі вам здаецца, што віно не дыхае, зрабіце бутэльцы штучнае дыханне «рот у рот».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмная – 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

прыём рэкламы тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы несуць рэкламадаўцы.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, праспр. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 10.421. Індэкс 63850. Зак. № 1177. Нумар падпісаны ў 19.30 2 мая 2023 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12